

Nașterea Domnului - între tradiția creștină și povestirea populară (25 decembrie)

Specificul acestei sărbători este foarte bine conturat în conștiința poporului român, elaborându-se adevărate legende legate de episodul nașterii Domnului Iisus Hristos, în care se îmbină în mod plăcut fantezia autorului popular cu datele provenite din tradiția creștină. O povestire din popor ne relatează faptul că,

PAGINA 6

venindu-i Sfintei Fecioare Maria vremea să nască, a fugit de la casa părintească și s-a oprit la gospodăria a doi bătrâni, Crăciun și Crăciunoaie, oameni cumsecade de altfel, dar care cu niciun chip n-au vrut s-o primească în casă, spre a nu le întina gospodăria cu nașterea unui prunc zămislit din greșeală. De aceea, închizându-i ușa, Maria Fecioară, simțindu-se cu totul neputincioasă de a merge înainte, s-a așezat într-un șopron de vite, unde s-a și culcat în ieslea boilor, în paie. Aici, începând durerile nașterii, Maica Domnului a purces a se văita.

Peste 200.000 de euro pentru un tablou de Tonitza, dar sub evaluare

Potrivit casei de licitație, opera, ulei pe carton, ce poartă și numele "De pe prispa pescarului", este legată de comanda onorată de Nicolae Tonitza în anii 1934-1935 pentru decorarea Palatului Regal. Tătăroaica din tabloul de față se regăsește pictată pe unul dintre cele două panouri din interiorul Palatului, fiind totodată subiectul central al operei de față.

În cadrul aceleiași sesiuni, "Ulcior cu garoafe", un ulei pe pânză de Ștefan Luchian (1868-1916), și-a găsit cumpărător la 125.000 de euro, tot sub prețul maxim estimat de 150.000 de euro. Opera a participat la a XII-a expoziție a Societății Tinerimea Artistică, martie-aprilie 1913 și este menționată în catalogul expoziției la cat. 80, sub titlul "Garofe". Lucrarea este reprodusă în Calendarul Minervei, 1914, la pag. 81, sub titlul "Flori". Tabloul a participat la expoziția "Florile în opera pictorului Ștefan Luchian", expoziție comemorativă organizată cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea artistului, Muzeul de Artă al R.S.R., București, 1966.

PAGINA 8

Satu Mare: Crăciunul anilor 1900, 1922-1925

PAGINILE 2-3

Cei șapte tineri care s-au jertfit la Revoluția din 1989

PAGINA 9

Aceștia sunt: studenta Raluca Sălăjan, locotenent post mortem Marinel Ioan Ciul, sublocotenent post mortem Grigore Zimbru și soldații Szabo Antal, Sofalvi György, Kiraly Mihaly și Gergely Csaba

Marinel Ioan Ciul

Grigore Zimbru

Szabo Antal

Kiraly Mihaly

Raluca Sălăjan

Cartea veche românească în părțile sătmărene până în secolul XVIII

Cele mai vechi cărți religioase în limba română sunt: Psaltirea Șcheiană, Psaltirea Voronețeană, Codicele Voronețean și Psaltirea Hurmuzaki. Activitatea de copiere a manuscriselor este una specifică mediului monastic, importante centre fiind mănăstirile Neamț, Putna, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, în

Moldova; și Tismana, Bistrița, Hurezi, pentru Țara Românească. În zona noastră se remarcă activitatea mănăstirii din Perii Maramureșului. În această perioadă, în Transilvania, primele cărți în limba română s-au tipărit la Sibiu, de către Filip Maler, scrib în cadrul administrației orașului. De la el ne-a rămas prima carte bilingvă, un Tetraevangheliar slavo-român apărut în anul 1551. În prima jumătate a secolului XVII, cartea veche românească începe să circule intens și în părțile sătmărene, unde regăsim o bogată activitate a copiştilor de manuscrise, datorită faptului că această zonă era mai îndepărtată din punct de vedere geografic de centrele editoriale transilvane de la Blaj, Sibiu, Alba Iulia.

Indiferent de locul unde a fost tipărită, cartea românească a circulat dintr-o provincie în alta, observându-se astfel dorința de a face cărți pentru românii de pretutindeni. O deosebită carte "Cazania lui Varlaam", tipărită la cererea domnitorului Vasile Lupu (1634-1653), s-a bucurat de largă circulație în ținuturile sătmărene.

PAGINA 4

Cât primește România pentru două brățări dacice furate

O decizie a Diviziei Criminalitate din țara cantoanelor a stabilit că Ministerul Culturii și Identității Naționale (MCIN) va recupera 95.000 de dolari din Elveția, ca prejudiciu pentru brățările dacice, precum și pentru alte artefacte sustrate de pe raza obiectivelor arheologice din Munții Orăștiei și valorificate în străinătate.

Anunțul a fost făcut de MCIN, care a precizat că a întreprins demersurile legale în vederea recuperării de pe teritoriul Elveției a prejudiciului produs de un cetățean sârb statului român.

Prin decizia de restituire de valori patrimoniale în dosarul nr. PR05.028795-FDA, Ministerul Culturii va recupera suma de 95.000 de dolari în cadrul procedurii de cooperare judiciară internațională în materie penală.

PAGINA 11

Serbarea Liceului Teologic Ortodox "Nicolae Steinhardt" a antrenat întreaga suflare a școlii

PAGINA 10

Munții Oașului și Maramureșului îi așteaptă pe iubitorii de sporturi de iarnă

PAGINA 7

EVENTIMENT

Crăciunul este sărbătoarea familiei, a societății și a bisericii. Azi, meseriașul își închide atelierul, negustorul își închide prăvălia, funcționarul își părăsește biroul. (...) În schimb se deschid larg porțile bisericilor, clopotele cântă, cântecul și rugăciunea se ridică către ceruri de pe altarul inimilor către Dumnezeu iubirii, care a iubit atât de mult această lume încât și-a jertfit unicul fiu pentru ea.

Apel la abonament

Onoratul public din Sătmăr și din jur susține financiar ziarul nostru de mai bine de 32 de ani. Cu toate că în acest răstimp au apărut și alte ziare în orașul nostru, avem onoarea să avem o susținere sporită din partea publicului.

Dacă nu greșim, este vorba aici despre faptul că direcția în care mergem, se întâlnește cu recunoașterea publicului nostru. Bineînțeles, această concluzie trebuie interpretată numai la general, pentru că noi nu reprezentăm niciun fel de interese, fie ele religioase sau sociale. Noi abordăm chestiunile actuale în mod independent, mai mult, publicăm cu plăcere și abordări contrare, dacă suntem convinși de buna credință a surselor.

Consecința acestei convingeri din partea noastră este că nu dăm curs unor atacuri la persoană nici pentru vizibilitate și nici pentru o popularitate efemeră, iar dacă în urma orientării noastre vor fi lezate eventual niște interese individuale, atunci suntem gata să acordăm dreptul la apărare pentru oricine.

Având în vedere că ziarul nostru apare de două ori pe săptămână, avem posibilitate să nu ne referim doar la abordarea chestiunilor locale, ci ca să participăm și la dezbaterile vieții publice sociale, industriale, economice naționale, pentru că știm că presei locale îi revine un rol important privind opinia publică națională și spiritul patriotic.

În rubrica noastră de beletristică ne străduim ca ziarul nostru să fie și de acum încolo un fel de întâlnire a autorilor noștri din provincie, iar rubrica noastră de știri actuale reprezintă o grijă permanentă pentru noi.

În plus, ziarul nostru, ca organ oficial al Asociației Agricole din Comitatul Sătmăr, va publica prin rubrica lui permanentă informațiile Asociației.

Rubrica noastră de publicitate este apreciată de marele public pentru larga răspândire a ziarului și pentru tarifele mici și sperăm că interesul publicului va crește și în viitor.

Prețul abonamentului pe un an: 8 coroane, pe 6 luni 4 coroane, pe un trimestru 2 coroane.

Dr. Hantz Jenő redactor
Litteczky Endre editor

(Nota red: după o reclamă din ziarul respectiv un pachet de 5 kilograme de cafea aleasă de Cuba costa 16 coroane.)

*

Dorim onorațiilor noștri cititori și colaboratorilor sărbători ferice de Crăciun! În locul ediției de 27 decembrie (joi), din cauza sărbătorilor care intervin, vom expedia abonațiilor noștri ediția ziarului nostru din 30 decembrie (duminică), împreună cu comunicatele agricole.

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef
supliment - Adriana Zaharia
(Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Sărbătoarea Crăciunului în Sătmărul anului 1900

Crăciun

Crăciunul este apoteoză dragostei! În prima noapte de Crăciun s-au întruchipat cele mai dulci dorințe ale inimii umane, cele mai nobile idealuri ale sufletului când s-a născut Domnul nostru Isus Cristos, cel mai mare binefăcător al omenirii.

A fost o noapte întunecată... însă un și mai mare întuneric a învăluit sufletele, când a apărut o stea dinspre Răsărit și s-a auzit deodată cântecul păstorilor din Betlehem: „Slavă Lui Dumnezeu în locurile prea înalte, și pace pe pământ între oamenii plăcuți Lui!”

Ar fi frumoasă ca o legendă, însă este și mai frumoasă ca și realitate. Un prunc într-o iesle, în cinstea căruia se închină și după nouăsprezece secole milioane de oameni, domnitorii coboară de pe tron să se aplece în fața Lui. În milioane de biserici i se pomenește azi numele Lui și se cântă cu bucuria sufletului: Azi s-a născut Mântuitorul!

Crăciunul are o vrajă minunată asupra inimii omului. Chiar și inima cea mai rece se încălzește în ziua aceasta, chiar și în sufletul cel mai închisat se strecoară azi o rază din acel soare luminos care strălucește pe bolta vieții sufleteste.

Izvorul dragostei umblă azi printre noi. Într-o colibă omului sărac, vizitează orfanii părășiți, văduvele, pe cei flămânzi, pe cei fără haine și-și împarte darurile milostivirii: intrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Ingerul iubirii vizitează și sălile pline de covoare ale bogățiilor, aprinde micile lumânări de pe pomul de Crăciun, ale căror lumină strălucește în ochii copiilor inocenți. Bogății, săracii, bătrânii și tinerii simt la fel căldura dragostei în ziua aceasta. Crăciunul este sărbătoarea familiei, a societății și a bisericii.

Azi, meseriașul își închide atelierul, negustorul își închide prăvălia, funcționarul își părăsește biroul. Azi mașinile nu mai fac zgomot, hornurile fabricilor nu lasă fum în aer. În schimb se deschid larg porțile bisericilor, clopotele cântă, cântecul și rugăciunea se ridică către ceruri de pe altarul inimilor către Dumnezeu iubirii, care a iubit atât de mult această lume încât și-a jertfit unicul fiu pentru ea. Cele mai nobile idealuri și principii ale societății creștine izvorăsc din realitatea Crăciunului. Învățătura creștină – care a apărut în lume odată cu pruncul Isus – a devenit fundamentul culturii umane, al civilizației, cel mai puternic sprijin al ordinii mondiale morale. Cele mai mărețe idealuri ale lumii s-au dezvoltat în pântecul religiei creștine. Cuvințele de libertate, egalitate, fraternitate au fost auzite prima dată de pe buzele lui Cristos. El a spus: să nu fiți slugii oamenilor! El ne-a învățat că suntem cu toții copiii aceluiași tată și suntem frați cu toții. El ne-a învățat: iubeste-ți aproapele ca pe tine însuși. Aceste idei însuflețesc societățile și în zilele noastre.

Crăciunul ne unește pe toți într-o unitate mai înaltă. Limba, naționalitatea, religia, poziția socială, averea, nașterea se unesc toate în ziua aceasta într-o cinstire și iubire a Lui, care s-a născut în sărăcie și a devenit regele sufletelor. El cheamă la ei pe toți cei trudiți și împovărați.

Ce bine ar fi dacă aceste sentimente care ne unesc azi inimile ar dăinui și ar fi permanente în noi toți. Ce bine ar fi dacă noi am propovădui cuvintele fraternității nu doar în ziua de azi, și nu doar prin vorbe, ci dacă le-am da viață.

Cu această dorință urăm Crăciun fericit fiecărui locuitor al orașului nostru

(Szamos, anul 23, nr. 103, 24 decembrie 1900, p. 1)

de orice limbă și de orice religie, și Sărbători ferice onorațiilor noștri cititori. Să fie această sărbătoare o sărbătoare a binecuvântării și păcii.

B. K.

Teatru

De ce nu are nevoie Satu Mare de teatru? Mulți și-au exprimat părerile despre această chestiune și s-a manifestat multă bunăvoință în direcția schimbării în bine a lucrurilor. Este acceptabil motivul sărăciei generale care a fost invocat de mulți, la fel și nivelul scăzut al spectacolelor constatate des, însă toate acestea nu explică acea reticență chiar tristă care este manifestată de publicul nostru față de teatru. Îmi este rușine să constat acest lucru, însă nu găsesc altă explicație decât faptul că societatea noastră încă nu s-a dezvoltat din punct de vedere estetic până acolo ca să facă niște sacrificii pentru artă.

Într-adevăr, elita intelectuală și financiară a orașului nostru se opune printr-un conservatorism încăpățânat dezvoltării simțului pentru frumos și realizării idealurilor artei teatrale. În țara noastră sunt orașe mai mici care dispun de câte un teatru în floare și de o viață artistică vie, în timp ce teatrul nostru se confruntă încă permanent cu greutățile începutului, iar artiștii renumiți care vizitează cu mult drag și provincia, ocolesc chiar și hotarul Sătmărului. La noi sunt spectacole cu jumătate de preț de intrare, dar toși cu sala goală, și chiar dacă prezența unei artiște asigură pe deplin succesul, sala nu se umple. Așa s-a întâmplat și cu prezența de prima dată la noi a artiștei Fay Szerena, cu toate că s-a prezentat o piesă care ar fi asigurat o distracție pentru toate păturile poporului.

Un decor pitoresc, efecte de lumini minunate, costume poetice, un limbaj minunat fac acest spectacol unul distractiv și variat până la sfârșit. (Era vorba de piesa Angelo de Victor Hugo – n. red.)

“Eclipsă” de curent electric

În data de 22 a lunii curente, în jurul orei 10 seara, s-a constatat o „eclipsă” a curentului electric în tot orașul timp de cca. 10 minute, în urma căreia s-a instalat o beznă totală pe străzi și în case. În sala teatrului tocmai se lăsa cortina după actul al treilea, când s-au stins toate lămpile de acolo.

Cele câteva lumânări de siguranță care sunt instalate la intrare, au sclipit zâmbind pe seama curentului electric de la sfârșitul secolului, adică pe seama acestui concurent, și când ele au constatat că nu revine curentul, era să sară de bucurie din colivia lor de sticlă cu flacără cu tot.

Odată cu venirea întunericului toți vecinii s-au anunțat reciproc că s-a întrerupt curentul. Este interesantă nevoia de comunicare rapidă a oamenilor despre niște lucruri de care știe toată lumea. Apoi ironia s-a intensificat când nici după 6-7 minute nu a revenit curentul.

Pe scenă s-a prezentat piesa Angelo de V. Hugo. Prezentarea scenică a vremurilor întunecate din Veneția și a scenelor groaznice de atunci nu a suferit deloc din cauza lipsei de curent.

Pe străzi, unii au umblat cu lămpășuri, pentru că se mai găsesc oameni care parodizează în acest fel iluminatul electric, fiecare în felul lui. Acest lucru nu se poate reproșa unora care nu pot face niciun pas fără lămpăș, mai ales dacă se grăbesc undeva. Și-apoi câte neplăceri produce un astfel de eveniment și în casele particulare! Gospodina tocmai toarnă ceaiul în cești, și îl toarnă alături! O companie de jucători de cărți tocmai se uită ce fel de cărți are, și toți trebuie să spună: bluff! Doar perechile de logodnici sunt cele care se bucură de astfel de situații și care susțin că nu există niciun rău în care să nu fie ceva foarte bun.

Uzina noastră electrică nu este zgârcită să furnizeze argumente în acest sens. Ea nu este invidioasă pe lumina lumânărilor pentru că și în data de 23 decembrie s-a repetat fenomenul, chiar dacă nu în totalitate, dar pe unele străzi a fost întreruptă furnizarea curentului. Ca să nu ne încredem.

Pe de altă parte noi am aflat că explicația acestor sincope este că cel mai mare dinam al uzinei electrice nu poate produce destul curent electric din cauza consumului căii ferate locale electrificate, așa că responsabilitatea conducerii

pentru situația dată e înafara oricăror discuții.

Închirierea teatrului

Comisia teatrală a emis oferta pentru închirierea clădirii teatrului. Cei interesați își pot înainta solicitările până în data de 5 ianuarie 1901.

Geanta studentului de medicină

Zilele trecute un student de medicină din Budapesta a călătorit către acasă pe calea ferată către Sătmăr, având în geantă un craniu și oasele din două brațe umane pe care le-a dus acasă pentru studii. La Satu Mare un hoț i-a furat geanta și a aruncat-o din tren în apropierea orașului. Studentul și-a căutat geanta cu disperare la gara din Satu Mare, și a spus că nu ar da-o nimănui nici pentru 100 de forinți. Hoțul s-a bucurat pentru că a crezut că poate sunt niște bijuterii în geantă. A fugit repede la locul unde a aruncat-o, însă l-a apucat o groază de nedescris când a văzut că este un craniu în ea. A rămas incremenit la locul respectiv când l-a găsit un controlor de cale ferată, care l-a prins și l-a condus la judecătorie. Hoțul a fost atât de afectat de cele văzute încât a leșinat. Indiferent de asta, el a fost arestat.

Alertă falsă

Este falsă știrea că s-ar institui carantină în orașul nostru din cauza peștei porcine. Știrea se bazează pe niște zvonuri răutăcioase din partea confracților noștri din provincie. Slavă Domnului, astfel de pericol nu există, și târgul de porci săptămânal se va ține.

Donație regală

Maiestatea Sa Regală a donat 200 de coroane ajutor pentru noua biserică reformată din Merk (unul dintre satele cu șvabi sătmăreni care azi se află în Ungaria – n. red.).

Tombolă pentru biserică

Episcopia greco-catolică de Gherla a luat la act cu satisfacție de strădania ecleziei greco-catolice din Satu Mare pentru promovarea cauzei vieții spirituale și prin construcția unei noi biserici în locul celei vechi care a devenit neîncăpătoare pentru enoriași și că pentru sporirea fondurilor în acest scop se va organiza o tombolă cu obiecte cu aprobarea înaltului minister al finanțelor. Cer binecuvântarea lui Dumnezeu la acest demers și solicit todată sprijin din partea preoților, enoriașilor și a tuturor din eparhia mea – scrie după adunarea sinodală ținută la 11 decembrie Ioan Sabo, episcop greco-catolic de Gherla. Iată, acum există și susținerea necesară din partea autorității bisericesti, iar noi urăm perseverență preotului Papp Lajos pentru a duce la bun sfârșit acest țel nobil, care și până acum a cerut multă trudă. Însă cunoscându-i activitatea, suntem convinși că va reuși.

Traducere Veres Istvan
Rubrică realizată de A. Zaharia

Reclamă din anul 1922
Cafeu Victoria. Este singurul local de distracție pentru familie.
Un elegant bufet cu cele mai bune băuturi și prăjituri. Or-
chestră de primul rang. Pentru sărbătorile Crăciunului se
pregătesc surprize.

ISTORIE

Crăciunul interbelic

1922

Fapte bune

Din inițiativa unui comitet de doamne din Halmeu, în frunte cu doamna Dragoș s-a strâns un fond pentru ajutorarea familiilor sărace din acel oraș.

Se va împărți la văduvele de război câte un car de lemne și 5 kg făină. Pentru copii se vor cumpăra haine și ghețe.

Diriginte decorat

M.S. Regele a conferit domnului Diriginte al oficiului Satu Mare nr. 2, Radu Amuzescu, Coroana României în gradul de Cavaler ca merit pentru serviciile executate pe lângă serviciul de tranzit extern. Decorarea a produs o mare bucurie printre funcționarii oficiului condus de diriginte.

Străji uitate

Doi români, Ștefan Bârsan și Ion Boian păzesc și acum casa solului nostru de la Petrograd. De 8 ani stau bieții oameni în Rusia! Dar ce-o mai fi păzind ei acolo, Dumnezeu știe.

Comoara trimisă la Moscova a trecut de atunci în multe mâini, iar la Petrograd cine mai știe de numele României?

Sfaturi care prind bine

Dați vacilor apă caldă în care să puneți sare și tărâțe. Dați-le această amestecătură la vaci de trei ori pe zi. Cu cât vaca bea mai mult cu atât va da lapte mai mult.

1924

Crăciunul

Și anul acesta, Sfintele sărbători, când se prăsnuește Nașterea Mântuitorului, nu ne găsim într-o desăvârșită liniște așa cum am dorit-o. Întreaga lume, dar mai ales Europa, se zbate în aceeași nesiguranță ca și imediat după război.

În Răsărit comunismul barbar, încearcă toate mijloacele spre a pătrunde în țara noastră. La Apus fosta stăpână pe nedrept a ținuturilor românești, încearcă, de asemenea, ca printr-o propagandă de ponegriri să asmută străinătatea, ba și noul continent asupra noastră.

Mișcarea studentească nu i-a lăsat reci pe inamicii țării noastre. Legitimile cereri ale studenției au fost exploatate în mod sistematic.

Concerte

La Liceul M. Eminescu joi după masă în sala festivă a cântat domnișoara Iordanovici. S-a strâns o sumă de bani pe care dra Iordanovici i-a dat-o domnului director Seleș al Liceului pentru a se cumpăra îmbrăcăminte unui elev sărac.

Duminică seara la orele 8 în sala teatrului orașenesc dra Iordanovici va da un concert cu concursul câtorva muzicanți din localitate.

Duminică la orele 3 p.m. Societatea de lectură a elevilor de la Casa Învățătorilor va da un festival artistic. Sunt rugați toți românii să ia parte. Nu se vor trimite alte invitații.

Viața Sportivă

Fotbal. Odată cu căderea omătului interesante meciuri de fotbal au încetat. Românii au fost destul de bine reprezentați prin clubul "Olimpia" care a fost chemat în multe orașe unde s-a luptat cu succes. Cluburile maghiare "Torekves" și "Sz. S. E." de asemenea au dat multe lovituri bune.

Pentru anul viitor, odată cu sosirea primăverii, se prevede un mai mare avânt pe terenul sportiv.

Box-Club. Aflându-se printre noi câțiva luptători în acest domeniu s-a înființat zilele trecute un Box-Club, al cărui președinte de onoare, se crede, va fi domnul Goma, noul prefect.

Președinte ordinar a fost ales dl Alimănescu și vicepreședinte dl Popovici, cunoscutul boxer din Brașov.

Societatea a cerut aprobarea autorităților și în curând va avea loc o ședință de box pe una din scenele Sătmăruului.

În acest club, oricine se poate înscrie ca membru. Sediul clubului s-a instalat provizoriu în Strada Mihai Viteazul, în localul grădinii de copii.

(Satu Mare, Nr. 103-104, duminică, 24 decembrie 1922, pag. 4-5)

1923

Binefacere și recunoștință

Cine nu cunoaște povestea de unde se pot scoate profunde învățăminte:

Dumnezeu a dat o masă în onoarea tuturor virtuților. Erau de față și virtutea binefacerii și a recunoștinței. Ele însă se uitau chiorș una la alta. Văzând aceasta, Atotputernicul le-a întrebat despre motivul acestei antipatii. Virtuțile au răspuns scurt. Se urăsc fiindcă nu se cunosc. Mirat, Dumnezeu le-a prezentat una, alta.

Trăim greu însă mai mult nu este înrăutățit traiul prin faptul că în mijlocul nostru nu se cunosc aceste două virtuți.

Ne înspăimântă la fiecare pas timpurile vitrege prin care trecem, fără să ne aducem aminte că au fost pe capul nostru și mai mari greutăți. Trebuie să ne gândim că noi suntem aici fericiiți, precum mi-a scris la 28 noiembrie 1914 părintele Constantin Lucaciu pe atunci în viață. Urmează să ne plecăm genunchii cu evlavie ca niște pelerini însetați de credință în fața templului unde au fost moaștele sfântului făcător de minuni. Au trecut anii, ca și clipele... Îmi amintesc și inima mi se umple de un sentiment duios ce-mi sguđuie întreaga ființă. De peste Carpații noștri ce ne-au despărțit de secole o parte a sufletului nostru, părintele C. Lucaciu îmi scria din București: "Ce bine și ce frumos este pe aici! Va da sfântul Dumnezeu ca această binefacere să se reverse și asupra năpăstuitului nos-

1925

La spatele lui Dumnezeu

Profesor Universitar Onisifor Ghibu

Am călătorit în timpul din urmă prin câteva părți din Nordul Ardealului și am rămas dureros impresionat de cele ce am văzut.

Parcă ar fi un blestem: în afară de câțiva indivizi, toată lumea se plânge împotriva stărilor din viața publică.

Nu e vorba numai de greutățile materiale ale vieții, care ating atât de greu în special funcționăria, nici de dificultățile pe care elementul românesc le întâmpină și acum în luptă cu elementele minoritare, puternice și solidare, ci de ceva cu mult mai greu și anume stările morale care se înrăutățesc din zi în zi, grație politicianismului deșănțat introdus în proporție cu totul îngrijorătoare în acele părți.

Oamenii aceia, care profită de pe urma lipsei de solidaritate a intel-

tru Ardeal..."

Și a sosit plinirea vremurilor. Negrele noastre suferințe au fost răzunate prin vitejia acestui popor. Precum spunea Oct. Goga, poetul suferinței noastre: "Am învățat ideea națională de la primul locotenent, care murea la poalele Carpaților în brațele mele șoptind: Alba Iulia." Și câți ofițeri, câți oșteni în slujba mării noastre cauze n-au căzut jertfă pentru această înălțătoare unire.

Prezentul este o dumnezeiască binecuvântare pentru această țară.

Oare să ne bocim ca neputincioși pentru greutățile inerente acestei epoci prin care trecem?

Avem dreptul noi să ne plângem? Sunt grele aceste suferințe în raport cu ceea ce am îndurat de veacuri? O, virtute a recunoștinței, întindeți aripile tale străvezii și asupra noastră și fă ca să ne prindem în mrejele tale. Dar dascălimea poate fi ea nemulțumită? Da, suntem plătiți prost. Ce este aceasta în raport cu marele apostolat căruia ne-am devotat? Și lepădându-ne de persoana noastră interesată, să privim în jur, aici în județul nostru. Ne-a rămas un sat în care să nu fie un început de școală românească? Patria va recunoaște meritele acestei dascălimi muncită, plătită prost, însă idealistă. Dar, bunii mei colegi, oare nu a dat și nu dă această țară milioane de lei ajutor, burse copiilor de dascăli duși la învățătură? Unde ești virtute a recunoștinței să recunoști aici cealaltă virtute a binefacerii. Suntem învățați să privim în toate celelalte omoenești numai părțile rele fără însă a deosebi și pe cele bune. Aceasta ne duce la greșeli ireparabile. Lepădați-vă deci de obiceiul urât de a critica totul în țara aceasta. Atâtea lucruri mari s-au făcut dar cum am spus mai sus nu se cunosc cele două virtuți. Faceți ca ele să se cunoască!

Ștefan Pop, subrevisor școlar Satu Mare, nr. 101, duminică 23 decembrie 1923, pag. 2

tualilor sfâșiați în partide, se pare că nu mai au nimic sfânt, în afară de persoana și de punga lor.

Neam, patrie, omenie, pentru ei sunt simple vorbe ca și cinste, iubire creștinească, solidaritate națională și umană etc.

Ei nu mai au nici rușine de oameni, nici frică de Dumnezeu și se poartă ca și când n-ar mai avea de răspuns niciodată în fața nimănui.

Ei se cred "la spatele lui Dumnezeu" unde pot să-și facă de cap.

Sărac Nord al Ardealului, pe care Ungurii te-au ținut în întuneric o mie de ani, pentru ca acum să te batjocorească "frunțașii tăi", exploatăndu-te ca pe o colonie africană!

Oare mult o să mai treacă până te vei învrednici și tu de conducători cu inimă de frate și de părinte și până când vei avea și tu parte de binefacerile neprecupețite ale unei vieți de stat românești sănătoase îndreptate în direcție națională și morală?

Când vor intra în gaură de șarpe vânzătorii de cele sfinte și ucigașii de frați? Când vei înceta de a mai fi la spatele lui Dumnezeu și-i vei vedea fața?

Cluj, 19 XII 1925

Nașterea Domnului

I. Florea

Astăzi sărbătorim nașterea Celui care a venit pe lume ca să ne învețe iubirea de oameni. O mie nouă sute douăzeci

Crăciunul săracilor

de George A. Petre

*Bătrân aducător de bucurii,
Din an în an tot mai sărac ne vei
Cu sânul gol și cu desagi goi
De ce te-ai mai abate pe la noi?*

*Atătora săraci și suferinzi
Ce bunuri sărăcia ta le-mparte?
Ce lumânări în casa lor aprinzi:
De bucurie... ori de moarte?*

*Copiilor ce te așteaptă
Ce vești de mângâiere să le spun?
Dă-mi barem o povață înțeleaptă
Ca să-i împac în noaptea de Crăciun.
Le-oi povesti cum s-a născut odată
Un copilăș în staulul cu vite...
Vor asculta povestea repetată
Și-or adormi cu gânduri risipite.*

*A doua zi le-oi spune o minciună:
Că Moșul le-a bătut în geam cu voce
bună,
Așa, pe la cântatul de cocoși, -
Dar lui nu-i plac copiii somnoroși.
Iar tu, bătrâne gârbovit de ani,
Strâmbează-ți drumul pe la alte case;
E amorțit căminul de sârman,
iar cariiul morții roade-n grinzi de oa-*

*Cum ești prea obosit de-atâta drum,
În patul celor ce te-așteaptă acum
Poate găsești o clipă de hodină;
Acolo e căldură și lumină...*

*La noi și șoarecii zac prin unghere,
Și-i frig, e întuneric și pustiu,
Și-n nopatea asta tristă de veghere
Un clopot bate cuie la sicriu...*

(Satu Mare, anul VI, Nr. 99, miercuri 24 decembrie 1924, p. 2)

și cinci de ani numărăm de la venirea pe lume a Domnului nostru Isus Hristos. În fiecare an nașterea Mântuitorului este sărbătorită de întreaga creștinătate. În cântece de veselie preamărim acest dumnezeesc act. Scurta viață pământească a Fiului lui Dumnezeu a fost cea mai desăvârșită pildă, de felul cum trebuie să ne purtăm între noi oamenii.

Șiruri de veacuri au trecut de atunci și omeneirea pare a fi uitat de rostul venirii Mântuitorului între oameni. O nouă venire parcă așteptăm, căci păcatele noastre s-au prea înmulțit și prea mult ne-am îndepărtat de învățăturile lui. În genunchi și plini de smerenie ascultăm în fața altarului minunile Acelui ce-l sărbătorim astăzi și câți din noi suntem în stare să urmăim calea ce ne-a arătat-o? Este o mare nevoie de o primenire a sufletelor noastre.

Lumea s-a înrăit. Frații cu frații nu se mai iubesc între ei. Fiul nuși mai ascultă părintele. Mama nu-și mai iubește îndeajuns feciorii.

Bărbatul își insultă soția. Tinerii nu-i mai respectă pe bătrâni. Cei mari desconsideră și batjocoresc pe cei mici. Așa trăim astăzi, așa ne este societatea.

Am uitat rostul nostru în lume. Fie ca Nașterea Domnului să ne mai amintească și de înaltele noastre datorii ce le avem de îndeplinit aici pe pământ unde s-a coborât Acel ce se cheamă Isus și căruia astăzi îi închinăm imnuri de slavă.

Satu Mare, Anul VII, nr. 102, Miercuri 24 decembrie 1925, p/ 1

Rubrică realizată de A. Zaharia

ISTORIE

Cele mai vechi cărți religioase în limba română sunt: Psaltirea Șcheiană, Psaltirea Voronețeană, Codicele Voronețean și Psaltirea Hurmuzaki. Activitatea de copiere a manuscriselor este una specifică mediului monastic, importante centre fiind mănăstirile Neamț, Putna, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, în Moldova și Tismana, Bistrița, Hurezi, pentru Țara Românească. În zona noastră se remarcă activitatea mănăstirii din Perii Maramureșului.

Cartea veche românească în părțile sătmărene până în secolul XVIII

Cele mai vechi cărți religioase în limba română sunt: Psaltirea Șcheiană, Psaltirea Voronețeană, Codicele Voronețean și Psaltirea Hurmuzaki. Activitatea de copiere a manuscriselor este una specifică mediului monastic, importante centre fiind mănăstirile Neamț, Putna, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, în Moldova; și Tismana, Bistrița, Hurezi, pentru Țara Românească. În zona noastră se remarcă activitatea mănăstirii din Perii Maramureșului

În primele secole de dezvoltare a culturii românești, limba slavonă a jucat același rol în cultura română feudală pe care l-a avut limba latină în țările occidentale ale Europei. Poporul român a adoptat limba slavonă în biserică pe parcursul secolului X. Prin folosirea acestei limbi dar și pe căi directe, cultura românească a cunoscut cultura bizantină, însă, ca limbă a bisericii și a nobilimii feudale, limba slavonă a împiedicat răspândirea culturii în mijlocul poporului, care nu cunoștea decât limba română.

Pentru scrierea limbii slavone s-a folosit mai întâi alfabetul glagolitic, creat pe la jumătatea secolului IX de către frații Chiril și Metodiu (pomeniți ca sfinți în biserică ortodoxă), pe baza scrierii minuscule cursive grecești și probabil a „liniilor și creștăturilor” folosite de vechii slavi pentru însemnări. Alfabetul glagolitic avea trăsături greoaie și de aceea el a fost înlocuit cu un nou alfabet numit chirilic, care a fost conceput în secolul X, acesta având trăsături mai simple fiind astfel accesibil unor cercuri mai largi. Pătrunderea limbii slavone în cancelariile voievodale și în biserică românească, ca limbă oficială, a generat folosirea alfabetului chirilic chiar și după folosirea limbii române ca limbă a culturii.

Perioada cea mai bogată în manuscrise este domnia lui Ștefan cel Mare (1457-1504)

Centrele culturii teologice erau mănăstirile ridicate cu sprijinul voievozilor și al marilor boieri. În mănăstirile de pe teritoriile românești erau înființate scriptorii, ateliere de caligrafi, miniaturisti și legători, precum și biblioteci și școli de scris, care pregăteau cărțuri: profeți, pisari sau grămăticii pentru cerințele cancelariilor voievodale, cât și pentru trebuințele administrației și culturii locale. Cele mai importante centre caligrafice, au fost cele de pe lângă mănăstirea Neamț din Moldova, unde în vremea lui Alexandru cel Bun (1400-1432) s-a format o vestită școală de caligrafi și miniaturisti; mănăstirea Bistrița din Oltenia, mănăstirea Feleacului din Transilvania, precum și biserică Șcheilor din Brașov.

Perioada cea mai bogată în manuscrise

este domnia lui Ștefan cel Mare (1457-1504). Scrise la început pe pergament, iar din secolul XVI mai mult pe hârtie și având intercalate foi de pergament miniaturizate, vechile noastre manuscrise sunt legate în scoartă de lemn învelite în piele ornamentată. Manuscrisele bogat împodobite sunt adesea ferecate în argint aurit, încrustat cu pietre prețioase. Cartea românească în limba slavonă era foarte scumpă aceasta valorând până la 1000 de aspri sau 17-25 galbeni de aur, ceea ce echivala în acele vremuri cu prețul unei moși. În asemenea condiții, cartea bisericească fiind rară, unele biserici nu își puteau cumpăra cărțile necesare oficiului slujbelor religioase și mulți profeți învățau rugăciunile și textele evanghelice pe de rost. Manuscrisele erau păstrate cu multă grijă și adesea refăcute, completate cu filele care lipseau.

Domnitorul Țării Românești, Radu cel Mare (1495-1508) s-a preocupat în mod deosebit de întărirea prestigiului bisericii și astfel a inițiat organizarea unei tipografii, pusă sub conducerea ieromonahului Macarie, tipograf care învățase meșteșugul tiparului la Viena. Astfel a început tipărirea primelor cărți, rezultând trei lucrări în limba slavonă: un Liturghier apărut în 1508, un Octoih în 1510 și Evangheliar în 1512. Cel mai vechi text în limba română ce ni s-a păstrat este scrisoarea lui Neacșu de la Câmpulung trimisă în 1521 lui Hanas Begner, judele Brașovului. Fraza încheiată și curgătoare a scrisorii, ortografia precisă, sunt dovezi că scrierea în limba română avea o practică îndelungată. Scrișul în limba română se răspândește și se impune în secolul XVI, mai întâi în lumea negustorilor care îl adoptă în ținerea socotelilor, redactarea corespondenței și

încheierea tranzacțiilor. Din acest secol există texte private în limba română în toate ținuturile românești, iar în timpul domniilor lui Petru Șchiopul în Moldova (1574-1577) și Mihai Viteazul în Țara Românească (1593-1601), limba română pătrunde și în cancelariile domnești.

Determinată de condițiile social-economice și culturale ale secolului XVI, traducerea primelor cărți populare este urmată de altele și creează premisele culturale pentru transpunerea în limba maternă a textelor religioase.

Traducerea textelor bisericești în limbile popoarelor a însemnat o revoluție, o abateră de la normele și tradiția bisericii care nu admitea transmiterea „Cuvântului Domnului” decât în una din limbile considerate „sfinte”.

Cele mai vechi cărți religioase în limba română

Cele mai vechi cărți religioase în limba română sunt: Psaltirea Șcheiană, Psaltirea Voronețeană, Codicele Voronețean și Psaltirea Hurmuzaki. Activitatea de copiere a manuscriselor este una specifică mediului monastic, importante centre fiind mănăstirile Neamț, Putna, Moldovița, Sucevița, Dragomirna, în Moldova; și Tismana, Bistrița, Hurezi, pentru Țara Românească. În zona noastră se remarcă activitatea mănăstirii din Perii Maramureșului. În această perioadă, în Transilvania, primele cărți în limba română s-au tipărit la Sibiu, de către Filip Maler, scrib în cadrul administrației orașului. De la el ne-a rămas prima carte bilingvă, un Tetraevangheliar slavo-român apărut în anul

1551.

În prima jumătate a secolului XVII, cartea veche românească începe să circule intens și în părțile sătmărene, unde regăsim o bogată activitate a copistiilor de manuscrise, datorită faptului că această zonă era mai îndepărtată din punct de vedere geografic de centrele editoriale transilvane de la Blaj, Sibiu, Alba Iulia. Indiferent de locul unde a fost tipărită, cartea românească a circulat dintr-o provincie în alta, observându-se astfel dorința de a face cărți pentru românii de pretutindeni. O deosebită carte „Cazania lui Varlaam”, tipărită la cererea domnitorului Vasile Lupu (1634-1653), s-a bucurat de o largă circulație în ținuturile sătmărene, această carte de învățătură circulând în localitățile: Bixad, Satu Mare, Domănești, Tășnad. Dintre tipărițile importante ale secolului XVII, regăsim: Evanghelia Învățătoare (Govora, 1642), Noul Testament de la Bălgrad (azi Alba Iulia, 1651), Cheia Înțeleșului (1678, București), Molitvelnic (Iași, 1681), Siciul de aur (Sebeș, 1683) și Chiriocodromionul de la Bălgrad (1699). Activitatea tipografică din secolul XVIII este mult mai bogată decât cea din secolul precedent, numărul exemplarelor care au circulat crescând semnificativ. Deși era îngrădită pătrunderea cărții din Moldova și Țara Românească, multe exemplare ajungeau în satele sătmărene chiar în anul apariției sau cel următor, lucruri consemnate între filele acestor cărți. Tipărițile erau procurate pe diverse căi, cum ar fi: cu prilejul hirotonirii mitropolitelor Bălgradului la Târgoviște sau București, ei primeau în dar și numeroase cărți de slujbă tipărite acolo; mulți tineri mergeau în București să învețe carte, sau pentru a deprinde meșteșugul legării

și copierii cărților; călugării și diecii treceau munții cu desăgii plini cu cărți tipărite sau manuscrise; negustorii ardeleni aduceau pe lângă mărfuri și cărți solicitate în Transilvania. Cererea de carte se va îndrepta în secolul XVIII și spre scrieri cu conținut laic. În 1746 apare „Mărgăritare”, carte identificată în Satu Mic.

Un centru tipografic important pentru plaiurile sătmărene este Râmnicul

Un alt centru tipografic, important pentru plaiurile sătmărene, este Râmnicul. Afluența tipăriturilor râmnicene, se explică prin prezentarea grafică deosebită a exemplarelor, dar mai ales pentru „frază armonioasă, vocabularul senin, limba simplă vorbită de popor”.

Antologhionul, tipărit în 1705, de care se leagă numele Sfântului Antim Ivireanul, este cea mai veche tipăritură râmnicenă care a circulat pe aceste meleaguri. Exemplare bine păstrate se află în bibliotecile parohiale din Domănești, Turț, Satu Mare, Sătmărel. Numărul cărților tipărite la Iași este mai redus decât al celor tipărite la București, Râmnic, Buzău. Psaltirea din 1743 tipărită la Iași, s-a identificat la Pișcari, Triodul din 1747 în Traian și Decebal, Molitvelnicul din 1749 a circulat în Borlești, Penticostarul din 1753 în Rața, Liturghierul din 1759, la Poțua. Între paginile cărții vechi se adună diferite elemente de istorie și cultură.

Prin intermediul însemnărilor manuscrise sunt puse în evidență o serie de exlibrisuri, autografe simple, aparținând posesorilor din diferite epoci, consemnarea unor evenimente istorice, prețul cărților, diferite calamități abătute asupra satelor și recoltelor. Muzeul Județean Satu Mare are o colecție bogată de carte veche românească și străină adunată cu mare efort de pe teritoriul județului. În colecția muzeului sătmărean se află un număr de 545 exemplare de carte.

Mihai Andrei Mocan
Muzeul Județean Satu Mare

BIBLIOGRAFIE
Mircia Tomescu - Istoria cărții românești de la începuturi până la 1918, Editura Științifică, București, 1968.
Doru Radosav - Carte și societate (sec. XVII-XIX) în Nord-Vestul Transilvaniei, Oradea, 1995.
Elena Bărnuțiu - „Răspândirea cărților din Țara Românească și Moldova în județul Satu Mare”, în Satu Mare. Studii și comunicări, V-VI, 1981-1982, pag.229-234.

TRADIȚII

Specificul acestei sărbători este foarte bine conturat în conștiința poporului român, elaborându-se adevărate legende legate de episodul nașterii Domnului Iisus Hristos, în care se îmbină în mod plăcut fantezia autorului popular cu datele provenite din tradiția creștină. O povestire din popor ne relatează faptul că, venindu-i Sfintei Fecioare Maria vremea să nască, a fugit de la casa părintească și s-a oprit la gospodăria a doi bătrâni, Crăciun și Crăciunoaie, oameni cumsecade de altfel, dar care cu niciun chip n-au vrut s-o primească în casă, spre a nu le întina gospodăria cu nașterea unui prunc zămislit din greșeală.

Crăciunul - între tradiția creștină și povestirea populară (25 decembrie)

Sărbătorile Crăciunului sunt așteptate cu mare bucurie de către toată lumea creștină. În fiecare an, nașterea după trup a Pruncului Iisus din Sfânta Fecioară Maria într-o peșteră săracă, aduce un zâmbet de nădejde, o rază de speranță și de bucurie pe fețele tuturor. Prin intermediul sfințelor slujbe din biserică, prin tradițiile și datinile care însoțesc acest praznic mareț, ne facem și noi părtași la bucuria pe care au simțit-o păstorii și magii la vederea Fiului lui Dumnezeu intrupat pentru îndumnezeirea întregului neam omenesc.

În acea peșteră de la periferia Betleemului stă Sfânta Familie, Iosif și Maria, veniți să participe la recensământul ordonat de împăratul roman Augustus. Urmând modelul lor, în aceste zile de aleasă sărbătoare, când Hristos vine în lume, toți membrii unei adevărate familii se străduiesc să fie împreună, să se ierte, să se iubească, deoarece Crăciunul este, în special, praznicul familiei. Cuvântul Domnului Se face trup și noi avem posibilitatea să-L vedem cu ochii sufletului în acea iesle, înconjurat de dobitoace, ocrotit de Preacurata Sa Maică și slăvit de cetele îngerilor din cer. Peste tot răsună cuvintele: "Slavă întru cei de sus, lui Dumnezeu, și pe pământ pace între oameni, bună înțelegere" (Luca II; 14). Acesta este mesajul venirii Domnului: ca noi să trăim în iubire, unitate, înțelegere, iertare, întru ajutorare, ca adevărați frați. Hristos vine în inima noastră și în casa noastră doar dacă acolo există iubire și curăție. Ca atare, să fim pregătiți sufletește și trupește pentru întâlnirea cu Împăratul cerului și al pământului.

Moașa Crăciunoaie – pildă de virtute

Specificul acestei sărbători este foarte bine conturat în conștiința poporului român, elaborându-se adevărate legende legate de episodul nașterii Domnului Iisus Hristos, în care se îmbină în mod plăcut fantezia autorului popular cu datele provenite din tradiția creștină. O povestire din popor ne relatează faptul că, venindu-i Sfintei Fecioare Maria vremea să nască, a fugit de la casa părintească și s-a oprit la gospodăria a doi bătrâni, Crăciun și Crăciunoaie, oameni cumsecade de altfel, dar care cu niciun chip n-au vrut s-o primească în casă, spre a nu le întina gospodăria cu nașterea unui prunc zămislit din greșeală. De aceea, închizându-i ușa, Maria Fecioară, simțindu-se cu totul neputincioasă de a merge înainte, s-a așezat într-un șopron de vite, unde s-a și culcat în ieslea boilor, în paie. Aici, începând durerile nașterii, Maica Domnului a purces a se văita. Crăciunoaie, auzind-o și știind ce înseamnă o naștere de copil, i s-a făcut milă de dansa și fără a-l înștiința pe Crăciun, a ieșit din casă și s-a dus la Sfânta Fecioară, în iesle. Acolo a ajutat-o la naștere, a tăiat buricul pruncului, a culcat lăzu pe paie și a învelit-oș cu un cuvânt, a îndeplinit tot meșteșugul moșitului. După aceasta a mers în casă și i-a spus lui Crăciun: "Uite, Fecioara izgonită de noi s-a dus în ocolul vitelor și acolo a născut. Ce puteam face eu altceva decât s-o ajut?"

În acea peșteră de la periferia Betleemului stă Sfânta Familie, Iosif și Maria, veniți să participe la recensământul ordonat de împăratul roman Augustus. Urmând modelul lor, în aceste zile de aleasă sărbătoare, când Hristos vine în lume, toți membrii unei adevărate familii se străduiesc să fie împreună, să se ierte, să se iubească, deoarece Crăciunul este, în special, praznicul familiei

Însă Crăciun, unchiașul, nu era om de înțelegere. A apucat pe babă de mână, a dus-o la tăietor și acolo i-a ciuntit mâinile din glezne; apoi, înspăimântat de toate cele întâmplate la casa lui, a plecat în sat. Moașa Crăciunoaie a umplut, cum a putut, un ceain cu apă, l-a pus pe foc și când a crezut că apa este numai bună pentru scaldătoare, i-a spus Maicii Domnului să încerce apa și să vadă cum este. Maria, însă, i-a răspuns: "Încearcă și dumneata, moașa Crăciunoaie!" Moașa își vâră ambele mâini în apă și deodată văzu că partea tăiată crește la loc, mult mai curată și mai frumoasă ca la început. De la această minune se crede pretutindeni că moașele au mâini de aur (a se vedea: Tudor Pamfile, "Sărbătorile la români", Editura Saeculum I.O., București, 1997, p. 338).

Colindele – cântecele noastre de leagăn

Crăciunul este praznicul familiei, al bucuriei și al păcii. An de an îl așteptăm cu o emoție sfântă, străduindu-ne să devenim mai buni, să ne împodobim sufletele cu cele mai alese virtuți, eliberându-ne de patimi și păcate, de ură, invidie și egoism. Totodată, se cuvine să ne aducem aminte de tradiționalele, frumoasele și înălțătoarele noastre colinde, de "cântecele noastre de leagăn", cum le numește P.S. Justinian Chira, care au însoțit existența zbuciumată a poporului nostru de-a lungul veacurilor și care ne inunda întreaga ființă de bucurie și de liniște. Ascultându-le și cântându-le, ni se înfățișează înaintea ochilor sufletești un tablou înduioșător. O vedem pe Maica Domnului, împreună cu dreptul Iosif, mergând din casă în casă "pă strada din Viflaim" și căutând un loc în care să se odihnească după

lunga lor călătorie. Venindu-i "oara să nască", Fecioara Maria "umbla-n jos și umbla-n sus, / Ca să-L nască pe Iisus. / Umbla-n sus și umbla-n jos, / Ca să-L nască pe Hristos". Nu găsesc decât o peșteră rece și întunecoasă, "un staul mândru de oi", care îi va servi Domnului Iisus drept casă. Fecioara naște, dar nu are "scutece de-nfășat, nici hăinuțe de-mbrăcat" pentru Fiul de Împărat. Pruncul plânge, iar Maica Sa îl mângâie cu dragoste, prin cântece duioase de leagăn, făcându-L să se simtă în siguranță și fericit: "Taci, fiule, nu zdera / că mama Ție Ți-a da / două mere, două pere, / să te joci în Rai cu ele". În lipsa focului, îl încălzesc animalele cu suflarea lor. Pruncul stă "pe paie, între vite", într-o covârșitoare smerenie. Cerurile se deschid și "pe-o rază curată", coboară îngerii "cu flori în mână", împletind "mândră cunună" și cântând cu veselie: "Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire" (Luca II; 14). Auzind păstorii această "veste minunată", se îndreaptă spre peșteră și-L preamăresc pe noul născut, pe "păstorul noroadelor și stăpânul roadelor". De la Răsărit, călăuziți de stea, vin trei crai, dorind să se închine și să-L cunoască pe "Fiul Domnului", pe "Domnul cerului și-mpăratul Raiului". Găsindu-l, prin voia lui Dumnezeu, îi aștern la picioare daruri prețioase și "sfinte": aur, smirnă și tămâie. Cerul se unește cu pământul, râsănând de bucurie, căci "îngeri și oameni cântă împreună". A sosit clipa cea mare, când prorociile s-au împlinit, când Mesia, Cel mult așteptat, S-a născut pentru a răscumpăra neamul omenesc din robia păcatului, a diavolului și a morții. Nașterea Sa minunată din Fecioara Maria stă la temelia întregii Sale activități mântuitoare. Să învățăm să colindăm și să îl laudăm pe Domnul Hristos, împle-

tind colindele cu viața noastră curată. Colindând, trăim și noi acele clipe minunate, petrecute în urmă cu două mii de ani, simțim o mângâiere și o împăcare lăuntrică, devenind mai iubitori, mai sensibili la suferințele semenilor și mai fericiți.

Animalele – martori necuvântători ai nașterii Domnului

Nașterea Domnului s-a petrecut într-un staul de vite. Nicio casă din Betleem nu și-a deschis porțile pentru a-L primi pe Mesia Cel mult așteptat. Prin urmare, Fecioara Maria cu dreptul Iosif ajung într-o peșteră care servea ca și grajd pentru animale. Frigul a fost risipit de suflarea dobitoacelor, iar în loc de așternut Fiul lui Dumnezeu era culcat în fân. Potrivit autorului popular, demult, Dumnezeu a trimis un înger cu un trandafir la Fecioara Maria. Acesta a venit și i-a zis: "Marie, miroase trandafirul asta!" Fecioara a miroșit și a rămas grea. A venit vremea să nască și n-avea unde. Atunci s-a dus în ieslea cailor. L-a născut pe Iisus și L-a culcat în fân. Căii au mâncat tot fânul până au dat de pruncul înfășat și au mâncat și fânul de sub El. După aceea, au început a da cu copitele și a necheza. Maica Domnului și-a luat copilașul și s-a mutat în ieslea boilor. Boii au mâncat și ei până ce au simțit pruncul înfășat în fânș apoi au început a rumega și a pufăi, culcându-se alături. Maica Domnului îi binecuvântă să aibă saș, carnea lor să fie ușoară și să se mănânce. Calul a fost blestemat să nu aibă "saș", ci să mănânce mereu. Și așa este: calul doar trece drumul și iar flămânzește (Tudor Pamfile, op. cit., p. 341). Toată făptura a participat la nașterea Domnului, atât oamenii, cât și animalele, vestind acest mare eve-

niment din istoria mântuirii omului. În noaptea de Crăciun, când Fecioara Maria a născut pe Mântuitorul, cea dintâi vietate de prin împrejurimi, care a făcut zgomot, să vestească sfânta naștere a lui Iisus, a fost o broască, ce a început să orăcăiască. Când a auzit-o Maica Precistă a binecuvântat-o: să fie blagoslovită și de lume băgată în seamă; să fie trâmbițașul ploilor și ea să trăiască cu trupul în vecii vecilor. De aceea, broasca, atunci când moare, nu "se-mpute" niciodată și nici viermi nu face, ci se usucă, iar dacă omori o broască, se mânia Dumnezeu, trimițând din înaltul cerului ploii neconținute. Ba se crede că acelaia care va omori cu bună știință o broască îi va muri o vită (Tudor Pamfile, op. cit., p. 339).

Nașterea Domnului ne îndeamnă să fim buni unii cu alții, ajutându-ne, iertându-ne, respectându-ne și iubindu-ne în permanență

Se zice că Maica Sfântă, când L-a născut pe Domnul Hristos, nu avea destul lapte și de aceea trimise ea la un vecin, care avea o mulțime de vaci mulgătoare, ca să-i dea puțin lapte, căci nu avea cu ce să-și alăpteze fiul. Vecinul, însă, zgârcit din fire, n-a vrut să-i dea deloc, zicând că el nu dă lapte la vrăjitoare, ca să îi ducă norocul de la vaci. Maica Sfântă, văzând că nu îi dăduse nici o picătură de lapte și că a făcut-o vrăjitoare, s-a supărat foarte tare, dar n-a zis nimic, ci a plecat la un alt vecin care avea numai o singură vacă, cerând să îi dea doar puțin lapte, fiindcă îi era oarecum rușine să ceară de pomană de la un om sărac. Vecinul cel sărman îi dădu lapte și încă mai mult decât îi trebuia Fecioarei, dar de luat bani, nici vorbă. Maica Sfântă văzând bunătatea lui cea mare se bucură și-l "aldui", zicându-i: "Când vei merge în grajdul tău, să te ajungă darul lui Dumnezeu ca să nu ai unde-ți pune laptele, așa de mult și de bun să fie!" Și cum l-a blagoslovit Maica Domnului, așa s-a și întâmplat. Pe vecinul cel bogat, dar din cale afară de zgârcit, Maica Sfântă îl blestemă, zicând că în ziua următoare, pe când va merge să-și mulgă vacile, nimic din "ocoalele" lui să nu găsească, fără numai pustietăți. Și cum a zis, chiar așa s-a și petrecut (Tudor Pamfile, op. cit., p. 342).

Realizăm că aceste povestiri populare au și un conținut moralizator, în deplină concordanță cu spiritul creștin, așa cum se desprinde el din tradiția bisericăscă. La temelia relațiilor dintre oameni trebuie să stea în permanență iubirea sinceră, deoarece nimeni nu poate pretinde că-L iubește pe Dumnezeu, dacă pe aproapele aflat în necaz nu-l respectă și nu-l iubește, ci îl defăimează și-l neglijează în totalitate. Faptele bune săvârșite față de semenii sunt răsplătite de Dumnezeu; dimpotrivă, păcatele, vorbele și gândurile viclene sunt pedepsite de Dreptul Judecător, în virtutea faptului că Dumnezeu este în același timp iubitor, dar și drept. Știind aceste lucruri, să ne comportăm în așa fel încât praznicul Crăciunului să ne găsească curăț și împăcați cu noi înșine, cu semenii și cu Dumnezeu, pentru a gusta din plin bucuria duhovnicească a venirii Domnului în lume, în familiile și în sufletele noastre.

Preot dr. Cristian Boloș

A nins aproape peste tot, deci peisajele îmbrăcate în haine albe de sărbătoare sunt minunate, iar puțină mișcare în aer liber este extrem de reconfortantă chiar și celor care nu practică sporturi de iarnă de performanță.

Noi sătmărenii, chiar dacă nu avem la dispoziție prea multe posibilități de a practica sporturi de iarnă la noi în județ, decât eventual în Munții Oașului, Munții Maramureșului se află la o mică distanță, iar zonele de agrement din județul vecin sunt foarte ușor accesibile.

Munții Oașului și Maramureșului îi așteaptă pe iubitorii de sporturi de iarnă

Nu toată lumea are posibilitatea de a-și petrece sărbătorile la o cabană la munte, sau undeva, în locuri exotice și mulți sunt care nici nu își doresc acest lucru, preferă să sărbătorească în mod tradițional, în familie. Însă acum, cei mai mulți dintre noi avem la dispoziție mai multe zile libere, pe care ar fi păcat să le irosim doar stând în casă, în fața televizorului.

A nins aproape peste tot, deci peisajele îmbrăcate în haine albe de sărbătoare sunt minunate, iar puțină mișcare în aer liber este extrem de reconfortantă chiar și celor care nu practică sporturi de iarnă de performanță.

Noi sătmărenii, chiar dacă nu avem la dispoziție prea multe posibilități de a practica sporturi de iarnă la noi în județ, decât eventual în Munții Oașului, Munții Maramureșului se află la o mică distanță, iar zonele de agrement din județul vecin sunt foarte ușor accesibile.

Cel mai frecvent practicat sport de iarnă este schiul, dar nu toată lumea știe să schieze, sau unii, din anumite motive nici nu pot practica acest sport deosebit de frumos și de sănătos. Tocmai de aceea, în cele mai multe zone de agrement se oferă turiștilor și alte alternative. Sunt amenajate parcuri de tubing, derdelușuri, sau se pot închiria diverse mijloace de mobilitate pe meleagurile înzăpezite.

Zone de agrement în județul Satu Mare

Chiar dacă o parte a județului Satu Mare este zonă montană, singura parte (pârțiuță) de schi practicabilă din această regiune este la Sâmbra Oilor, dar aceasta este potrivită doar pentru distracție, mai puțin pentru sport. Condițiile sunt excelente pentru sănăniș, deci dacă este un pic de zăpadă, versantul devine mai degrabă un mare derdeluș decât parte de schi, căci instalație de ridicare (schi-lift, telescaun etc) nu există.

La Luna Șes în schimb, telescaunul deja este în stare de funcționare, dar la amenajarea părții se mai lucrează, deci aici nu se va schia nici anul acesta. Pe raza localității Huta Certeze, la Borcutul Tălharilor, unde există o parte naturală de peste 3 km, amenajarea zonei de agrement a fost începută cu modernizarea drumului forestier până la izvorul de apă minerală. Însă certezanii nu vor să renunțe la terenul necesar investiției. Peisajul este feeric, iar tradițiile oșenești și ospitalitatea localnicilor ar fi doar un plus de atractivitate ce se adaugă la posibilitatea de dezvoltare a turismului în zona Țării Oașului.

Dar se pare că până ce toate acestea se vor realiza, mai avem de așteptat. Deci și iarna aceasta sătmărenii care doresc să schieze, sunt nevoiți să se deplaseze cel puțin în județele vecine.

Pârții în Maramureș

Ani, sau chiar decenii în șir, **pârția preferată a sătmărenilor a fost cea de la Mogoșa**, dar adevărul e că nici nu au avut prea multe variante de ales. Însă aceasta în ultima vreme nu s-a

mai dezvoltat, iar zonele de agrement recent apărute oferă mult mai multe facilități. Cea de la Mogoșa este o parte de calitate foarte bună, unde se poate practica chiar și sport de performanță, deci cu puțină investiție și-ar putea redobândi vechea faimă. Partea superioară, numită și pârția Moski este do-

tată cu teleschi, precum și cu telescaun, care deservește atât pârția Mogoșa, cât și Moski, pe o lungime totală de 2.200 metri, dar după cum se vorbește, acesta nu a mai fost omologat.

Nivelul de dificultate este avansat, deci se recomandă în special sportivilor bine antrenați.

Un complex turistic de rară frumusețe a fost amenajat la Cota 1000, reprezentând partea superioară a Complexului Șuior. În acest punct cele 3 pârții ale stațiunii de agrement se unesc și tot aici se întâlnește și baza părții Moski cu pârția de la Mogoșa. Pârțiile de la Șuior au fost amenajate

cu doar câțiva ani în urmă, deci dotările sunt semnificativ mai noi și mai moderne. Tunurile de zăpadă artificială, cât timp temperaturile aerului sunt sub 3 grade C funcționează permanent, prelungind astfel sezonul de schi, de multe ori chiar și cu o lună - două. Instalația de iluminat nocturn permite practicarea sporturilor până seara târziu. Toate cele 3 pârții de la Șuior sunt de dificultate medie, iar telescaunul funcționează de luni până duminică, între orele 10-22.30. Complexul Șuior oferă turiștilor nenumărate facilități, deci dacă cineva din familie sau din grup nu practică niciun sport pe zăpadă, cu siguranță, nu se va plictisi nici el până când ceilalți se vor distra pe pârție.

Stațiunea Izvoare pare să renască în ultima perioadă, cu toate că ani de zile se părea că tot ce a fost aici va fi lăsat în paragină. Ea se află tot în județul Maramureș, la o altitudine de 926 metri, la 27 de km de Baia Mare, așezată pe un platou vulcanic, într-un cadru natural unic în țară, înconjurată de păduri, la poalele Ignișului. Drumul de la Firiza până la Izvoare fiind foarte îngust, dacă zăpada e mare, accesul auto până la stațiune se face conform programului afișat: 1,5 ore urcare, 30 minute pauză, 1,5 ore coborâre, din nou 30 minute pauză. În stațiune există trei pârții. Cora are o lungime de 800 m, este de dificultate medie, dotată cu teleschi. Brazi, cea mai mică, este de dificultate medie, are o lungime de 250 m, urcarea fiind posibilă tot cu teleschi. Dificultatea este aceeași și la pârția Poiana Soarelui, care are o lungime de 500 m. Există și un parc de tubing, dotat cu sistem de ridicare mecanizată a colacilor, precum și derdelușuri uriașe pentru săniș și alte sporturi.

După închiderea minei, Cavnicele părea să devină un oraș fantomă. Așezarea geografică și perspicacitatea localnicilor au făcut ca acest oraș să devină una dintre cele mai îndrăgite zone de agrement din nordul țării. Aici, la ora actuală pot veni la schi atât începătorii, cât și sportivii de performanță, dar nu doar la schi, ci la orice sport de iarnă, administratorii părților oferind spre închiriere aproape orice instrument de sport. Baza de agrement, la ora actuală dispune de un sistem de pârții, cu o lungime totală practicabilă de circa 10 km, organizată în două centre, foarte apropiate: Roata dotată cu teleschi și telescaun și Icoana, cu teleschi, ambele având tunuri de zăpadă artificială, sistem de iluminat nocturn, pârții de tubing, se poate închiria snow-mobil, iar doritorii pot face o plimbare prin zonă și cu sanie tractată de cai, ponei, sau câini Haski.

Celor cărora petrec o zi, sau mai multe la Cavnice, le recomandăm să nu rateze ocazia să încerce și lencherul, o sanie cu volan inventată de căvnicari, cu multe decenii în urmă. Tocmai de aceea, an de an se organizează aici și Festivalul Lencherului.

Complexul Borșa este situat puțin mai departe, dar și acesta a fost pe vremuri o altă zonă de agrement foarte îndrăgită de schiorii din zona de nord a țării. La ora actuală aici există două pârții: cea de sub telescaun - Poiana, cu o lungime de 2000 m, de dificultate medie și cea de la Vârful Știol, cu o lungime de 1 km, dificultate medie, dotată cu teleschi.

Remarcabil compozitor romantic german, foarte apreciat la vremea sa și ca un desăvârșit violonist, Spohr devine la un moment dat, după moartea lui Beethoven, Schubert și Weber, cel mai important și adulat compozitor german al timpului său. Concertul pentru cvartet și orchestră op 131 l-a compus în anul 1845, fiind o premieră a unui gen care cu trecerea timpului nu a prins totuși rădăcini. Rolul instrumentului solist preluat de un cvartet de coarde era privit mai mult ca o curiozitate trecătoare de marea majoritate a compozitorilor timpului. Și, la drept vorbind, din punct de vedere muzical este destul de anost, deși se vede că e o lucrare meșteșugită, construită cu atenție, pe alocuri lirică, dar foarte convențională.

Filarmonica a încheiat anul cu un concert cu cvartet solist

Ultimul concert din anul 2018 al orchestrei simfonice a Filarmonicii "Dinu Lipatti" Satu Mare, dedicat sărbătorilor Crăciunului cel puțin prin prisma părții sale secunde, a oferit și o premieră a ultimilor ani: un concert cu orchestră în care solist este cvartetul de coarde.

Cvartetul FOURever este format din patru instrumentiști ai Filarmonicii de Stat "Dinu Lipatti" Satu Mare. Membri activi ai orchestrei, cei patru tineri (Kovács-Pistuka Emőke – vioara 1, Alina Mihalca-Mija – vioara 2, Budean-Mihály Dávid – violă, Dan Cătuna - violoncel) își doresc să aducă un suflu nou muzicii de cameră din orașul nostru, unde au susținut numeroase recitaluri, inclusiv la Casa Meșteșugarilor. Concertul de joi seară le-a prilejuit abordarea unei partituri unice în felul ei. Concertul pentru cvartet de coarde și orchestră op. 131 de Louis Spohr.

Partea a doua, dedicată Crăciunului, cu colinde și cântece tematice englezești

Remarcabil compozitor romantic german, foarte apreciat la vremea sa și ca un desăvârșit violonist, Spohr devine la un moment dat, după moartea lui Beethoven, Schubert și Weber, cel mai important și adulat compozitor german al timpului său. Concertul pentru cvartet și orchestră op 131 l-a compus în anul 1845, fiind o premieră a unui gen care cu trecerea timpului nu a prins totuși rădăcini. Rolul instrumentului solist preluat de un cvartet de coarde era privit mai mult ca o curiozitate trecătoare de marea majoritate a compo-

Orchestra va reveni în fața publicului local în a doua săptămână a noului an, când invitată este soprana Daniela Păcurar

zitorilor timpului. Și, la drept vorbind, din punct de vedere muzical este destul de anost, deși se vede că e o lucrare meșteșugită, construită cu atenție, pe alocuri lirică, dar foarte convențională. Iar o interpretare profesionistă, grijulie, cum a fost cea de joi seară, nu poate scoate din partitură mai mult decât oferă compozitorul, mai ales când grija interpreților și a dirijorului Ștefan Novak a fost în primul rând acuratețea. Partea a doua, dedicată Crăciunului,

cu colinde și cântece tematice englezești, franțuzești și românești, a avut parte de prezența soților Nicoleta și Ioan Ardelean, cadre universitare la Constanța, care au cântat în "Traviata" în concert la Satu Mare acum mai bine de un deceniu. Nicoleta Ardelean a cântat, printre altele, la Scala din Milano, la Liege, în Chile și Israel, la Madrid, Lausanne sau Viena, dar și în două ediții ale Festivalului "George Enescu". Ioan Ardelean a mai cântat la Satu Mare în acest

an în Oratoriul Bizantin de Paști de Paul Constantinescu. Cel mai frumos moment al serii, în opinia noastră, a fost colindul "La Vilflaim colo-n jos", cântat de soprana cu mare finețe. Concertul a început cu uvertura operetei "Gasconul" de Franz von Suppe. Orchestra va reveni în fața publicului local în a doua săptămână a noului an, când invitată este soprana Daniela Păcurar.

Vasile A.

O ediție originală a unui roman de Marcel Proust s-a vândut cu 1,5 milioane de euro

Ediția originală a romanului „Du côté de chez Swann”, de Marcel Proust, a fost adjudecată pentru 1,51 milioane de euro, un record mondial pentru o operă originală în franceză, potrivit unor surse apropiate casei Sotheby's. Este cea mai importantă vânzare din cadrul celei de-a patra sesiuni de licitație a Bibliotecii lui Pierre Bergé.

Acest exemplar rar, oferit de Proust lui Lucien Daudet, estimat între 600.000 și 800.000 de euro, provine din Biblioteca lui Pierre Bergé, care a fost adjudecată la Sotheby's în cadrul sesiunii organizate la Hotelul Douot din Paris. Recordul precedent deținut de o operă originală în franceză a fost deținut din 2009 de o ediție originală a volumului „Fleurs du mal”, de Charles Baudelaire, adjudecată atunci pentru 775.000 de euro. „Sunt foarte fericit. Piața a aprobat gustul lui Pierre Bergé”, a comentat expertul Benoît Forgeot pentru AFP. Exemplarul vândut de Sotheby's este îmbogățit cu un autograf al autorului. „Dragul meu, ești absent din această carte: ești o mare parte din inima mea ca să te pot reprezenta vreodată obiectiv, nu vei fi niciodată un personaj, ești cea mai bună parte a autorului”, a scris Proust în dedicație.

Un total de 130 de loturi au fost propuse spre vânzare. Cea de-a patra vânzare a Bibliotecii lui Pierre Bergé a totalizat 8,10 milioane de euro, dublul celei mai mici estimări. În afară de „Du côté de chez Swann”, o ediție originală a volumului „Essais”, de Michel de Montaigne, a fost vândută pentru 682.000 de euro.

Peste 200.000 de euro pentru un tablou de Tonitza, dar sub evaluare

Tabloul "Tătăroaică privind marea", semnat Nicolae Tonitza (1886-1940), a fost adjudecat contra sumei de 210.000 de euro, mai puțin decât prețul maxim estimat de 250.000 de euro, în Licitația de Iarnă organizată, marți seară, de casa Artmark.

Potrivit casei de licitație, opera, ulei pe carton, ce poartă și numele "De pe prispă pescarului", este legată de comanda onorată de Nicolae Tonitza în anii 1934-1935 pentru decorarea Palatului Regal. Tătăroaica din tabloul de față se regăsește pictată pe unul dintre cele două panouri din interiorul Palatului, fiind totodată subiectul central al operei de față.

În cadrul aceleiași sesiuni, "Ulcior cu garoafe", un ulei pe pânză de Ștefan Luchian (1868-1916), și-a găsit cumpărător la 125.000 de euro, tot sub prețul maxim estimat de 150.000 de euro. Opera a participat la a XII-a expoziție a Societății Tinerimea Artistică, martie-aprilie 1913 și este menționată în catalogul expoziției la cat. 80, sub titlul "Garoafe". Lucrarea este reprodusă în Căminul Minervei, 1914, la pag. 81, sub titlul "Flori". Tabloul a participat la expoziția "Florile în opera pictorială Ștefan Luchian", expoziție comemorativă organizată cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la moartea artistului, Muzeul de Artă al R.S.R., București, 1966 și este menționată și reprodusă în catalogul expoziției la pag. 66-67, cat. 52, sub titlul "Garoafe albe și roșii".

"Natură statică cu struguri, cărți și pahar de coniac", ulei pe pânză de Theodor Aman (1831-1891), a fost vândut în final pentru 92.500 de euro, un preț mai mare decât estimarea maximă inițială de

90.000 de euro.

Nicolae Grigorescu (1838-1907) a fost prezent în licitație cu tabloul "Car cu boi", ulei pe lemn, estimat între 30.000 și 45.000 de euro, a fost adjudecat contra sumei de 72.000 de euro. Un alt Grigorescu, "Bretonă lucrând la fereastră", care fusese estimat între 30.000 și 50.000 de euro a fost vândut în final la 65.000 de euro. Lucrarea provine din anii '20, din colecția istorică Nicolae Lucasievicz (1885 - 1952), diplomat de carieră, atașat pe lângă Ministerul Afacerilor Străine circa 35 de ani între 1909-1943. Opera este clasată în categoria Tezaur a Patrimoniului Național Cultural Mobil, prin ordinul ministrului culturii, nr. 2778, din 03.12.2004.

Un pastel pe pânză, "Portretul Anetei", de Ștefan Luchian, având o valoare estimată între 50.000 și 80.000 de euro, a fost vândut la doar 55.000 de euro. Luchian a mai fost prezent în licitație cu un alt ulei pe pânză - "Car cu boi" - evaluat între 40.000 și 60.000 de euro și vândut în final la 44.000 de euro. Alte tablouri semnate de Tonitza și Pallady au fost vândute la prețuri de peste 30.000 de euro.

Adrian Ghenie, prezent cu un ulei pe hârtie, "Înger", a fost adjudecat contra sumei de 24.000 de euro, cu mult peste prețul maxim estimat de 10.000 de euro.

Valoroasele opere, unele clasate la categoria Tezaur fac parte din colecția dr. Ioan-Dumitrescu Popovici, care la apogeul ei cunoștea 374 de tablouri. Atras de numele cele mai semnificative ale modernității românești, Dumitrescu-Popovici avea să colecționeze numele cele mai însemnate.

Criticul Eugen Simion a primit Medalia de Aur "Alfred Nobel" pentru filologie

Eugen Simion, președintele Secției de literatură și filologie a Academiei Române, este câștigătorul Medaliei de Aur pentru Filologie „Alfred Nobel” pe 2018, acordată de Societatea Internațională de Filologie.

Ceremonia de decernare va avea loc la începutul anului 2019, la Palatul Parlamentului European de la Strasbourg și va fi urmată, conform regulamentului, de organizarea unei alte ceremonii în țara de origine a laureatului.

De aproximativ un secol, Societatea Internațională de Filologie acordă, o dată la cinci ani, Medalia de Aur pentru Filologie „Alfred Nobel”, instituită ca echivalent al premiului Nobel pentru Literatură, în semn de înaltă recunoaștere a valorii de excepție a lucrărilor în domeniul gramaticii sau criticii și istoriei literare.

Ideea creării unui premiu special pentru critici sau cercetători în analiza gramaticii sau literaturii s-a născut odată cu acordarea, în 1927, a premiului Nobel pentru Literatură filologului francez Henri Bergson. Astfel, s-a decis ca la fiecare cinci ani, Societatea Internațională de Filologie să acorde, după modelul Medaliei Fields pentru Matematică, o medalie de aur a filologiei în memoria lui Alfred Nobel.

Societatea Internațională de Filologie selectează și propune cinci candidați, laureatul fiind decis în urma votului a peste 200 de universități din întreaga lume, membre ale acestei societăți. De-a lungul timpului, între laureații Medaliei de Aur pentru Filologie „Alfred Nobel” s-au numărat prințul Nikolai Trubețkoi (1936), lingvistul danez Louis Trolle Hjelmslev

(1956), lingvistul Roman Jakobson (1981), semioticianul Yuri Lotman (1991), teoreticianul literar Umberto Eco (2001), sinologul Göran Malmqvist (2011).

Începând cu anul 2017, Medalia de Aur se acordă în fiecare an, cel mai recent laureat fiind profesorul Noam Chomsky.

Academicianul Eugen Simion este critic și istoric literar, eseist și editor, profesor de literatură la Facultatea de Litere, Universitatea din București. A predat cursuri de cultură și civilizație românească la Universitățile Paris IV (Sorbonne) și a fost profesor invitat la Ecole Normale Supérieure de Paris (Fontenay-aux-Roses). Este director al Institutului de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu” al Academiei Române.

Memburu titular al Academiei Române din 1992, la numai un an după ce a fost ales membru corespondent, a fost în perioada 1998-2006 președinte al Academiei Române. A inițiat și coordonat proiecte fundamentale ale Academiei Române, între care se numără „Dicționarul general al literaturii române”, facsimilarea integrală a manuscriselor lui Mihai Eminescu, colecția, de tip Pléiade, „Opere fundamentale”, din care au apărut până acum 200 de volume. Este fondator (1999) și președinte al Fundației Naționale pentru Știință și Artă sub egida Academiei Române.

Este membru al Academiei Europa (Londra), Academiei Regale de Științe și Litere din Danemarca, al Academiei de Științe Morale și Politice din Franța, al Academiei din Atena, al Academiei de Științe din Moldova și, recent, al Academiei de Științe și Litere din Serbia.

Peste 20 de filme românești sunt înscrise la Premiile Gopo

Peste 20 de filme documentare și de ficțiune lansate în cinema în 2018 sunt eligibile pentru a fi nominalizate la Premiile Gopo 2019, informează Asociația pentru Promovarea Filmului Românesc.

Printre filmele eligibile la titlul pentru Cel mai bun film românesc al anului 2019 se numără "Pororoca", ce a avut premiera internațională în cadrul competiției Festivalului Internațional San Sebastian, "Îmi este indiferent dacă în istorie vom intra ca barbari", propunerea României la Premiile Oscar, filme cu succes la public precum "Charleston", "Povestea unui pierde vară", "Soldații. Poveste din Ferentari" sau "Moromeții 2".

În lista filmelor eligibile se regăsc anul acesta patru documentare lansate în 2018: "Fotbal Infinit", "România neîmblânzită", "Licu, o poveste românească" și "Dacii liberi".

Gala Premiilor Gopo, ajunsă la cea de-a XIII-a ediție, va avea loc la în luna martie 2019, la București.

Nominalizările la toate categoriile vor fi stabilite de un juriu de preselecție format din profesioniști din domeniu. După anunțul nominalizărilor (cu o lună înaintea Galei), peste 600 de profesioniști activi din toate domeniile industriei de film românești vor fi invitați să voteze pentru desemnarea câștigătorilor trofeelor din acest an.

Pagină realizată de Vasile A.

În decembrie al lui '89, un decembrie prea călduros pentru o lună de iarnă, în seara zilei de 16, un grup de timișoreni s-au adunat în fața casei pastorului reformat Laszlo Tokes pentru a protesta împotriva hotărârii judecătorești de a fi evacuat. Mulțimea, ale cărei rânduri s-au îngroșat cu cetățeni de diferite confesiuni, și care a început să scandeze lozinci anticomuniste, continuând în seara de 17, a constituit scânteia și apoi, flacăra Revoluției. Vărsare de sânge a fost nu numai la Timișoara, ci și în alte locuri din țară. Flacăra a ajuns la București în 21 decembrie, când imensitatea mulțimii ieșite în stradă nu a putut fi oprită nici chiar de gloanțele ucigașe, de tancurile care nu se mai opreau nici măcar peste copii sau femei gravide.

Șapte tineri sătmăreni s-au jertfit în decembrie '89 pentru libertatea noastră

În zilele Revoluției în țară au murit peste 1.000 de români, majoritatea militari, majoritatea tineri

A trecut mai bine de un sfert de secol de la evenimentele din decembrie 1989 și încă nu avem o imagine clară despre ceea ce s-a întâmplat atunci. Încă ne întrebăm dacă a fost o Revoluție populară, a fost o lovitură de stat sau a fost un scenariu bine pus la punct de către serviciile secrete străine.

Ceea ce se știe cu certitudine este faptul că în zilele Revoluției în țară au murit peste 1.000 de români, majoritatea militari, majoritatea tineri, iar alții câteva sute au rămas infirmi pe viață. În județul Satu Mare cinstim în fiecare an de atunci memoria celor 7 tineri secerăți de gloanțele nu se știe ale cui și anume: studenta Raluca Sălăjan, fiica gazetarului, poetului și scriitorului Dorin Sălăjan, plecat și el dintre noi, locotenent post mortem Marinel Ioan Ciul, sublocotenent post mortem, Grigore Zimbru, și soldații Szabo Antal, Sofalvi György, Kiraly Mihaly și Gergely Csaba.

Flacăra revoluției s-a aprins în Timișoara

În decembrie al lui '89, un decembrie prea călduros pentru o lună de iarnă, în seara zilei de 16, un grup de timișoreni s-au adunat în fața casei pastorului reformat Laszlo Tokes pentru a protesta împotriva hotărârii judecătorești de a fi evacuat. Mulțimea, ale cărei rânduri s-au îngroșat cu cetățeni de diferite confesiuni, și care a început să scandeze lozinci anticomuniste, continuând în seara de 17, a constituit scânteia și apoi, flacăra Revoluției.

Vărsare de sânge a fost nu numai la Timișoara, ci și în alte locuri din țară. Flacăra a ajuns la București în 21 decembrie, când imensitatea mulțimii ieșite în stradă nu a putut fi oprită nici chiar de gloanțele ucigașe, de tancurile care nu se mai opreau nici măcar peste copii sau femei gravide.

S-au împușcat însă și militari între ei, s-au împușcat și civili între ei, dar până azi, nu a fost identificat niciun terorist, nu a fost condamnat niciunul din cei care au tras. S-au alăturat mișcării populare tineri și adulți din Sibiu, Cluj și alte orașe din țară. În câteva, "teroriștii" pe care nu i-a văzut nimeni au ucis și schilodit tineri, copii, dar și adulți.

Cei 7 sătmăreni cărora le aducem un pios omagiu

Raluca Mihaela Sălăjan

Era studentă, a căzut împușcată în ajunul Crăciunului, cu credința că Dumnezeu îi va fi rânduit un loc în "nemărginitele Pășunile cerului", așa cum arăta într-un poem scris de ea cu puțin timp înainte: "Văzându-mă, pesemne, supărată, / Domnul Meu și Dumnezeuul Meu / Într-un semn gând astfel mi-a grăit: "Dar vino, Copila Mea, / în Albastre Pășunile Cerului, / Te voi primi cu dragă inimă / în Înalta Împărăția Mea." / Mi-am rânduit astfel viața să fiu / Mândră de locul pe care Domnul Meu / și Dumnezeuul Meu l-a rânduit / și mi l-a oferit cu nesfârșit / blândete în nemărginitele Pășunile / Cerului."

Tatăl Ralucai publica la 7 ani de la Revoluție o "Scrisoare din eternitatea imediată", din care spicuim câteva rânduri: "Îmi pare sincer rău, dragă Ralu, că mare lucru nu aveam cum să aflăm despre secerarea ta întempestivă dintre tinerii tăi prieteni bucurători, nevoie mare, că Revoluția tinerilor a izbândit. Au tras în voi armata, securiștii, poli-milițiștii și gărzile patriotice. Au tras și bezmeticii cărora li s-au dat pe mână arme pentru a protegi un regim în cădere liberă. Ții bine minte cum, pe străzile capitalei, se striga: "Jos

În județul Satu Mare cinstim în fiecare an memoria celor 7 tineri secerăți de gloanțele nu se știe ale cui

comuniștii!", "Jos securiștii!"... Te îmbrățișăm cu mult drag, oriunde te-ai afla! Să fii ceva mai aproape de somnul tău înveșnicit, am poposit câteva săptămâni bune la Sătmăre. Cu gânduri curate, revigorante și înălțătoare... Dumnezeu să te aibă în mare Paza Sa, iar corul îngerilor să ne trimită acum, la cumpăna dintre ani, un semn de benevolență, de învrednicire și îmbărbătare, pentru destinul nostru în dureroasă desfășurare, în absența ta temporară. Căci ești și te simțim printre noi, în eternitatea de o clipă, pe glodul acesta albastru de pământ, pe care ne cutreierăm viața scârboasă de pământeană. Te îmbrățișăm cu mult drag, oriunde te-ai afla, în eternitatea celor 7 ceruri și în eternitatea durerii noastre imediate..."

Ioan Marinel Ciul

Era elev-locotenent la Școala de Ofițeri Militari din Sibiu. Moartea lui a venit ca un fulger. Părinții eroului ne relatează acum câțiva ani: "Era mereu primul la școală, era primul și la școala de ofițeri și a fost primul și la moarte. Ultima oară l-am văzut în 20 august 1989, când a fost acasă. În ziua aceea a plecat înapoi la Sibiu și nu s-a mai întors decât în sicriu. Colegii lui care ne-au căutat după moartea lui ne spuneau că în octombrie voia să vină acasă și a fost foarte nemulțumit că nu l-au lăsat. Zicea că oricum va veni acasă de Crăciun. Apoi au început problemele la Timișoara și nu a fost lăsat acasă nimeni. În ultima scrisoare pe care ne-a trimis-o, nu a pomenit nimic din cele ce se petreceau în țară.

În Sibiu, când a început Revoluția, primul secretar Nicu Ceaușescu nu a dat voie ca militarii să iasă din cazarmă. Apoi i-a scos totuși să facă niște cordoane în fața școlii. A venit ordinul ca în oraș să iasă 4 TAB-uri cu soldați, ca să patruleze pe străzi. Băiatul nostru era în una din cele 4 mașini blindate. După ce au ieșit în oraș au primit un alt ordin. Adică din cele 4 TAB-uri 2 să se întoarcă în unitate, asupra căreia se trăgea. TAB-ul lui Marinel a fost primul care a ajuns. A vrut să intre în unitate pe la poarta numărul 4. Marinel a coborât și în acel moment asupra lui s-a tras cu focuri de mitralieră. Cei care trăgeau erau niște mascați aflați în clădirea Miliției,

care era vizavi de sediul unității militare. Colegii lui ne-au spus că se trăgea și de pe acoperișul Miliției."

Ca și Raluca, și Marinel era înzestrat cu harul de a scrie poezii minunate. Cu puțin timp înainte de Revoluție, parcă anticipând cele ce urmau, o scrisese pe următoarea: "Mă las purtat de cuvânt / Prin iluzii, speranțe deșarte... / Dar idealul meu se va împlini curând / În mormânt, în pustiul mormânt. / Când un clopot se va zbate bizar, / Voi fi un cadaveru prin noapte, / Iar un sicriu îmi va acoperi barbar / Și ultimele șoapte. / O viață ucisă de soartă / Asemenea stâncii roase de valuri, / La capătul singurătății / Pe tristele maluri. / O, mare! / Te voi îmbrățișa în zori / Purtat de valul sfânt / Căci mi-e frică de nori / Și de pustiul mormânt."

Grigore Viorel Zimbru

Militar în termen la o unitate din Râmnicul Vâlcea, a fost răpus de gloanțe în timp ce apăra Aeroportul Internațional Otopeni. Tatăl său ne relatează durere: "L-au împușcat acolo din greșeală. Cei care au tras au fost vânătorii de munte și nu teroriștii. Ei pe ei s-au împușcat. El era într-un TAB din acela, cum vedem pe la televizor, și când au ajuns la Otopeni au văzut că înaintea lor era oprit un alt TAB. S-au oprit și ei lângă el, să vadă ce se întâmplă. S-a crezut că ei sunt securiștii. Avea deja 9 luni de armată. A fost omorât acolo, dar noi nu am aflat decât după 2 săptămâni. A murit împușcat tot de români, care este cea mai amară durere. A fost un băiat minunat și îl iubea tot satul, atât fetele, cât și băieții. După ce a murit el, până și dansurile la Ciupercă au încetat. A fost jale mare în casă. L-am înmormântat și i-am făcut un mormânt frumos. Din păcate nu ne-a fost ușoară viața. Am avut 8 copii, dar 3 ne-au murit. După Grigore a murit și Viorel, la 23 de ani, apoi Maria care avea 42 de ani. Mai am doar o singură poză cu Grigore. În fotografie este împreună cu un alt soldat, care i-a fost prieten. Avea atunci 95 kg și era un băiat solid, bun la toate. Cine l-a împușcat nu se știe și nici nu avem speranțe să aflăm vreodată." Pe piatra funerară de la mormântul lui Grigore Zimbru stau scrise niște versuri, asemenea altor morminte din cimitir. Primele versuri, care evocă atmosfera de Crăciun

din 1989, sunt urmate de alte 12 versuri relatând ultimul drum al TAB-ului în care se afla și Zimbru Grigore. Iată primele versuri: "Bradul era împodobit la noi în casă, Vinul adus și el din pivniță pe masă, Mama pune colaci în cuptor la copt, Era dimineața pe la ora opt, Începea ajunul de Crăciun, Era după o noapte, cum să vă spun?"

Antal Szabo

Făcea parte dintr-un grup de 30 de voluntari care au luat cu asalt un bloc de unde trăgeu așa-numiți teroriști. Atunci a căzut ciuruit de gloanțele comuniste.

Gyorgy Sofalvi

Militar în termen la Brăila, a căzut în data de 27 decembrie. Și tatăl lui a murit, dar în urmă cu mai mulți ani, acesta ne declara: "Sunt mândru de el și acum, bineînțeles cu doliu în suflet, dar mândru de el și de copiii noștri care și-au dat viața pentru democrația română și europeană... Nici dacă așa avea cinci vieți nu l-aș putea uita pe eroul meu, pe eroii noștri jertfiți pe altarul națiunii. Cred că blestemul acela invocat de tatăl Ralucai într-o frumoasă poezie o să țină până ce este în viață ultimul dintre călăii care i-au ucis pe copiii noștri."

Mihaly Kiraly

A murit în noaptea de 22 decembrie făcându-și datoria de soldat la o unitate militară din București. Deși era încorporat doar de trei luni, avea vitejia unei cătane bătrâne. Când au fost întrebați soldații "Cine vrea să iasă afară și să lupte? E pe viață și pe moarte!", el a fost primul care s-a oferit.

Csaba Gergely

A fost împușcat în Craiova, în timpul luptelor cu "peste 800 de teroriști", așa cum îi scria el mamei sale în ultimele zile ale lui '89. De fapt, după cum se arată ulterior, a fost împușcat de colegii din unitatea militară vecină, cu care s-a luptat unitatea din care făcea parte, considerându-l fiecare terorist pe celălalt.

M. G.

55 de ani de la voiajul primei nave românești în jurul lumii

Călătoria Cargoului București a durat 144 de zile, până pe data de 23 decembrie 1963 când nava a revenit în Portul Constanța. Era prima navă românească care a făcut înconjurul lumii, performanța a rămas în istoria navigației românești și nu a mai fost egalată până astăzi.

Cargoul București a fost construit în anul 1962, în Iugoslavia, și în data de 11 august 1963 a părăsit Dana Portului Constanța, navigând spre vest, cu un echipaj de 50 de persoane la bord, sub comanda căpitanului de cursă lungă Liviu Neguț, unul dintre cei mai buni comandanți ai flotei maritime comerciale românești. Voiajul a durat 4 luni și 11 zile, până pe data de 23 decembrie 1963, au fost parcurse 27.600 de mile, și echipajul a avut vreme frumoasă pe parcursul voiajului, fiind ferit de furtunile violente. Secundul navei era Boris Cazacu și ofițerul III al cargoului București a fost Romulus Moise, care ulterior a devenit primul decan al Facultății de Navigație și director al Companiei Naționale Maritime Navrom. Nava era încărcată cu tractoare, instalații pentru o fabrică de ciment, zahăr și lădițe cu șuncă de pentru Cuba și China.

La drum pe mări și oceane

Cargoul a navigat prin Marea Neagră și prin Mediterana și a făcut prima escală în Gibraltar, pentru hărți necesare călătoriei în jurul lumii. Traversarea Atlanticului a durat 17 zile și nava a atins coasta Cubei la Santiago de Cuba. Apoi La Havana au fost descărcate tractoarele și utilajele pentru fabrică de ciment, iar apoi s-au făcut opriri la Cienfuegos și la Guantánamo de unde a fost încărcat zahăr pentru China.

După o lună petrecută în Marea Carailor, nava a plecat spre Oceanul Pacific. În Panama, nava, care venea dintr-o țară comunistă, a fost reținută și verificată timp de câteva săptămâni, de militarii americani, care asigurau securitatea canalului, și de autoritățile statului Panama, dar în cele din urmă a reușit să traverseze cu bine Canalul și s-a oprit la Honolulu, în arhipelagul Hawaii.

"Până la Meridianul 180 am tot dat ceasul înainte cu o oră și în așa fel am pierdut o zi. Pentru noi soarele nu a mai răsărit în dimineața zilei de 21 octombrie 1963", își amintea timonierul navei Andrei Lazăr. În 28 octombrie 1963 a fost distracție mare la bord, pentru că mulți dintre membrii echipajului au primit botezul Ecuatorului.

După 28 de zile de navigare pe Pacific, cargoul București a ajuns în portul Xinjiang din China pentru a descărca zahăr, apoi în Shanghai, în Dairen și în Canton, de unde a încărcat mingi de ping-pong, stilouri, pixuri, hărți, articole de băcănie, fontă și motostivuitoare pentru România. Următoarea escală a fost la Singapore, de unde s-a aprovizionat cu alimente și combustibil. Drumul a continuat prin strămtorea Malacca, spre insula Sumatra, portul Ceylon și Capul Indiei. Cargoul a ajuns în apropierea Somaliei, a trecut prin Golful Aden prin strămtorea Bab El-Mandeb, de acolo în Marea Roșie, Canalul de Suez și în portul Said. În Marea Mediterana a trecut pe lângă insula Creta, prin strămtorile Dardanele și Bosfor și apoi a ajuns, după 133 de zile, înapoi în Dana 37 a Portului Constanța în dimineața zilei de 23 decembrie 1963. Au fost întâmpinați cu mare bucurie de familii. Se încheia astfel, și intră în istorie, prima călătorie în jurul lumii a unei nave românești și a celor 50 de marinari care au participat la acel voiaj. S-a scris puțin în presa timpului, au apărut câteva știri despre voiaj, dar după șapte ani, în 1970, când se împlinesc 80 de ani de la înființarea întreprinderilor de stat pentru navigația maritimă, 75 de ani de la înființarea celor pentru navigația fluvială și a 80 de ani de la începerea lucrărilor pentru construirea Portului Constanța, comandantului de cursă lungă Liviu A. Neguț i-a fost conferită Medalia Muncii.

An plin de realizări al Trupei Lirice și prietenii de la Clubul Elevilor Tășnad

Un an frumos, plin de evenimente, un an plin de încărcătură emoțională se apropie de final. Așa cum se cuvine, anul trebuie încheiat precum un basm. Ca-ntr-o poveste de iarnă cu multă zăpadă, clinchete de clopoței și glas de colinde, Trupa Lirice și prietenii ei de la Clubul Elevilor Tășnad, aproape 30 de copii la număr, au susținut un minunat concert de colinde și cântece de iarnă la Catedrala Ortodoxă din Tășnad.

Copiii pregătiți de profesoara Daniela Moldovan s-au bucurat de ropote de aplauze din partea celor prezenți, iar cea care le îndrumă pașii pe acest frumos tărâm presărat cu note muzicale, la moment de bilanț ne spune că a fost un an plin de roade. Cercul de muzică ușoară și folk de la Clubul Elevilor Tășnad, structură a Palatului Copiilor Satu Mare, a participat anul acesta la patru concursuri și festivaluri naționale, la care se adaugă și Festivalul interregional de la Tășnad, Simbol, ajuns la ediția cu numărul zece în 2018. Foarte bine pregătiți, copiii s-au întors acasă cu numeroase premii: un mare premiu național, două premii I la competiții naționale, patru premii I la interregionale, un premiu II la național, un premiu II la interregional, patru premii III la naționale, un premiu III la interregional și un premiu special al juriului. Despre participarea copiilor la evenimente și manifestări organizate în tot județul nostru de-a lungul acestui an am putea scrie mult de tot. Copiii intră în vacanță și se întorc cu forțe proaspete la anul ce vine, pregătiți să evolueze iar la evenimentele competiționale cu tradiție din țară și să aducă acasă, la Tășnad, rezultate foarte bune.

Andrei G.

Cercul de pictură pe sticlă, 11 ani de activitate la Școala Culciu

La Școala Gimnazială Culciu Mare, Cercul de pictură pe sticlă este în al unsprezecelea an de activitate. Activitățile Cercului se desfășoară în incinta școlii, după orele de curs, 2 ore pe săptămână și sunt coordonate de profesoara Monica Toth Codreanu, în colaborare cu profesoarele Anca Prunilă și Dalia Palfi. Micii iconari de la Culciu în anul școlar 2018 - 2019 sunt în cea mai mare parte elevi de gimnaziu, dar și câțiva prichindei din clasele primare: Sofia Prunilă (clasa pregătitoare), Mîrșina Prunilă (a III-a), Gelu Chilințan, Silviu Chilințan, Alex Pop, Diana Robotin (a V-a), Denis Chilințan, Anamaria Dana, Noemi Fatyol, Felisziti Megyesi, Vanesa Sere, Laurențiu Silaghi, Cristian Toth Codreanu, Rebeca Zevedei (a VII-a), Anamaria Stan și Sara Tamaș (a VIII-a). Acești elevi au participat în cursul săptămânii trecute la vernisajul expoziției de Icoane pe sticlă, desfășurată la Biserica "Sfinții 12 Apostoli" de la Baia Mare. Expoziția a avut ca tematică nașterea Mântuitorului și a inclus o slujbă de binecuvântare a lucrărilor create de copii și un program de colinde. Elevii de la Culciu Mare au avut în repertoriu "Deschide gazdă ușa!", "Noapte albă, noapte dalbă", "De la Răsărit apare" și "De Crăciun". Micii artiști au avut în piept cordele pe care le-au purtat cu mândrie, și care au fost donate de Asociația Veteranilor Satu Mare. Colinda a fost răsplătită după cum e datina, cu dulciuri, coznac și cu pachete cadou. Proiectul e rezultatul unui Parteneriat educațional între Școala Dumbrăvița, structura Rus din județul Maramureș, Școala Gimnazială Culciu Mare, Biserica ortodoxă "Sf. Împarați Constantin și Elena" din Rus prin preotul paroh Vasile Tarța și Universitatea de Nord Baia Mare - Secția de Arte Plastice - Pictură.

Vera Pop

Serbarea de Crăciun a Liceului Teologic Ortodox "Nicolae Steinhardt" a antrenat întreaga suflare a școlii

Liceul Teologic Ortodox Nicolae Steinhardt din Satu Mare a susținut miercuri, 19 decembrie, la Filarmonica de Stat Dinu Lipatti, serbarea de Crăciun. Momentul festiv a fost onorat de Preasfințitul episcop Timotei Sătmăreanul, arhiepiscop vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmăruului care a transmis mesajul de binecuvântare al episcopiei.

Preasfințitul părinte a fost întâmpinat de conducerea liceului și corpul profesoral, iar împreună cu aceștia au salutat copiii și dascălii prezenți în holul filarmonicii acolo unde a avut loc și un frumos târg de Crăciun, cu exponate specifice Sărbătorii Nașterii Domnului.

Primul clinchet de clopoțel a fost dat de îngerașii de la grădinița unității de învățământ care de altfel au deschis și serbarea de Crăciun.

Îmbrăcați în frumoase straie populare, copilașii, alături de doamnele educatoare și un grup de liceene au dat glas unor frumoase colinde, aplaudați fiind și fotografiați de toți cei dragi ai lor: părinți, bunici, prieteni.

Pe lângă tradiționalele colinde, audiența a putut să asculte și cântece de Crăciun

Evenimentul, devenit unul cu tradiție, a fost onorat de: inspectorul general al Inspectoratului Județean

Momentul festiv a fost onorat de Preasfințitul episcop Timotei Sătmăreanul, arhiepiscop vicar al Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmăruului care a transmis mesajul de binecuvântare al episcopiei

Școlar, Călin Durla, protopopul Ioan Socolan al Protopopiatului Ortodox Satu Mare, de consilieri eparhiali - sectorul catehizare, directori de la mai multe școli și licee din Satu Mare. Și de această dată, Liceul Teologic Ortodox N. Steinhardt a deschis ușa casei sale, în spiritul acestei sărbători a păcii și bucuriei, copiilor aparținând altor licee și confesiuni din Satu Mare pentru a

transmite mesajul acestui praznic mult așteptat de toată lumea.

Pe lângă tradiționalele colinde, audiența a putut să asculte și cântece de Crăciun din repertoriul internațional. De asemenea, au fost susținute și scene tematice spre încântarea celor prezenți.

Elevii școlii au arătat și de această dată că sunt gazde bune, calzi și pri-

mitori cu toți colegii lor care au venit să îi colinde. Serbarea de Crăciun a liceului a antrenat întreaga suflare a școlii, de la prichindei până la liceeni, cu toții au pus umărul pentru reușita acestui spectacol, iar aplauzele au fost de bună seamă cea mai frumoasă răsplătă a strădaniei și talentului lor, dar și cu câte un cocuț, așa cum cere datina.

M.Gh.

Ansamblul oșenesc Sânzienele, premiul I la Concursul național "Cum e datina străbună" Sighetu Marmăției

E vremea colindelor, vremea în care peste tot răsună vestea Nașterii Mântuitorului. În această frumoasă perioadă din an, copiii și tinerii care frecventează cursurile de muzică populară de la Clubul Elevilor Negrești-Oaș trăiesc din plin mult așteptatele sărbători de iarnă și însoțită tuturor celor ce au ocazia să îi asculte numai bucurie.

Recent, Ansamblul folcloric Sânzienele Negrești-Oaș a participat la un mare concurs național ce are loc an de an de la Sighetu Marmăției. Este vorba de Concursul "Cum e datina străbună", eveniment care anul acesta a reunit pe scena sa peste 30 de ansambluri din întreaga țară.

Micii oșeni au impresionat și de această dată nu doar publicul prezent, ci și juriul evenimentului competițional, reușind să obțină un binemeritat premiu întâi cu felicitări.

Așa cum ne mărturisește profesoara Maria Tripon, binecunoscută interpretă a cântecului popular oșenesc, coordonatoare a Ansamblului Sânzienele, copiii sunt foarte activi și de când a început postul Crăciunului au învățat numeroase colinde, atenția fiindu-le captată și de obiceiurile tradiționale de iarnă din Țara Oașului. Așa se face că în ultima perioadă au luat parte și au adus bucurie în sufletele participan-

Copiii sunt foarte activi și de când a început postul Crăciunului au învățat numeroase colinde, atenția fiindu-le captată și de obiceiurile tradiționale de iarnă din Țara Oașului

ților la numeroase evenimente culturale - artistice, concerte de colinde, concursuri și festivaluri de gen din județ și din țară.

Au colindat la concertul de colinde tradiționale la Catedrala Ortodoxă din Negrești-Oaș, concert organizat de către Episcopia Maramureșului și Sătmăruului și Protopopiatul Oaș, iar acum colindă institu-

țiile parteneri din Negrești-Oaș și se pregătesc pentru Festivalul de Obiceiuri de Iarnă care va avea loc în Negrești-Oaș în 7 ianuarie 2019, de Sfântul Ion.

Se cuvine să îi amintim pe acești copii minunați care îmbracă cu mândrie costumele tradiționale oșenesc și participă cu drag la toate activitățile: Pop Carolina, Pop Sa-

brina, Gavra Flavia, Paicu Iulia, Braica Giorgiana, Remeș Maria, gemenii Tarnar Marian și Maria, Hotca Ioana, Mitan Adeline, Mic Andreea, Pal Casian, Berinde Luca, frații Ghiritti Davide și Giulia, Ghiritti Anamaria, Lisca Alessio, surorile Dancu Iustina și Nicoleta și Dan Daniel.

Andrei G.

15 brățări dacice din aur, care ar cântări în total 20 de kilograme, au fost sustrate în urma săpăturilor ilegale efectuate în perioada anilor 1997 - 2001 în siturile arheologice din Munții Orăștiei. Brățările, precum și alte artefacte descoperite și sustrate din situl Sarmizegetusa Regia, au fost vândute pe piața neagră din străinătate. Dintre ele, șase brățări dacice au fost traficate de interlopul sârb Ilic Ljubisa. Acesta a vândut patru dintre ele în SUA și două în Elveția, cu sume cuprinse între 370.800 de euro și 478.400 euro. Satul român a recuperat, până în prezent, toate cele șase brățări traficate de sârb, precum și alte șapte.

Cât primește România pentru două brățări dacice furate

Ministerul Culturii și Identității Naționale va recupera 95.000 de dolari din Elveția, ca prejudiciu

Cuantumul prejudiciului pentru două brățări dacice furate de un sârb, dar și pentru alte artefacte sustrate de pe raza obiectivelor arheologice din Munții Orăștiei și valorificate în străinătate a fost stabilit la 95.000 de dolari. Ministerul Culturii urmează să recupereze banii.

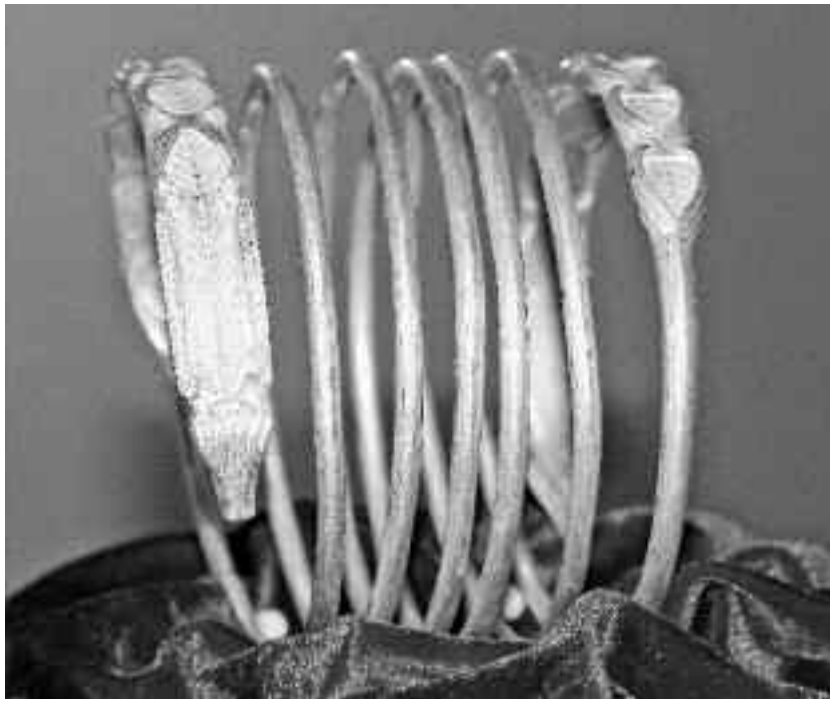
O decizie a Diviziei Criminalitate din țara cantoanelor a stabilit că Ministerul Culturii și Identității Naționale (MCIN) va recupera 95.000 de dolari din Elveția, ca prejudiciu pentru brățările dacice, precum și pentru alte artefacte sustrate de pe raza obiectivelor arheologice din Munții Orăștiei și valorificate în străinătate.

Anunțul a fost făcut de MCIN, care a precizat că a întreprins demersurile legale în vederea recuperării de pe teritoriul Elveției a prejudiciului produs de un cetățean sârb statului român, potrivit Mediafax.

Un semnal important pentru cei care au sustras bunuri de patrimoniu, să le valorifice în afara granițelor

Prin decizia de restituire de valori patrimoniale în dosarul nr. PR05.028795-FDA, Ministerul Culturii va recupera suma de 95.000 de dolari în cadrul procedurii de cooperare judiciară internațională în materie penală.

Divizia Criminalitate Economică a Cantonului Vaud din Elveția a dispus admiterea cererii de restituire, ridicarea sechestrului asupra contului poprit, precum și restituirea în favoarea statului român a disponibilului contului

15 brățări dacice din aur, care ar cântări 20 de kilograme, au fost sustrate în urma săpăturilor ilegale din perioada 1997 - 2001 în siturile din Munții Orăștiei

în referință, în valoare de 95.000 de dolari.

Suma este însoțită de daune-interese, din care sunt deduse comisioanele bancare.

"Este un semnal extrem de important pentru cei care, de-a lungul timpului, au sustras bunuri ale Patrimoniului Cultural Național pentru a le valorifica în afara granițelor", a afirmat ministrul Culturii, Valer-Daniel Breaz, adăugând că MCIN a colaborat cu instituții importante ale statului român pentru ca astfel de prejudicii aduse României să fie stopate.

„Îi felicit pe colegii mei și îi încu-

rajez să lupte în continuare cum au făcut-o în această speță, punând preț nu doar pe dimensiunea financiară a prejudiciului recuperat, ci și pe valoarea reală pe care trebuie să o reprezinte pentru noi fiecare parte din Patrimoniul României, prin el perpetuându-se esența identității noastre naționale", a mai spus ministrul Culturii, Valer-Daniel Breaz.

Ministerul Culturii și Identității Naționale reprezintă statul român în cazul sustragerii de artefacte din siturile arheologice din Munții Orăștiei (brățări dacice și alte bunuri) și valorificarea acestora peste hotare. Aceste

fapte au făcut obiectul dosarului penal nr. 04652/221/2008, judecat în fond de Judecătoria Deva și soluționat definitiv în apel de Curtea de Apel Alba Iulia.

La decizia Ministerului Public Central - Divizia Criminalitate Economică a Cantonului Vaud din Elveția se poate face recurs în termen de 30 zile de la comunicare.

Un număr de 15 brățări dacice din aur, care ar cântări în total 20 de kilograme, au fost sustrate în urma săpăturilor ilegale efectuate în perioada anilor 1997 - 2001 în siturile arheologice din Munții Orăștiei. Brățările, precum și alte artefacte descoperite și sustrate din situl Sarmizegetusa Regia, au fost vândute pe piața neagră din străinătate. Dintre ele, șase brățări dacice au fost traficate de interlopul sârb Ilic Ljubisa. Acesta a vândut patru dintre ele în SUA și două în Elveția, cu sume cuprinse între 370.800 de euro și 478.400 euro. Satul român a recuperat, până în prezent, toate cele șase brățări traficate de sârb, precum și alte șapte.

Cele 13 brățări dacice recuperate se află în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României

Curtea de Apel Alba Iulia a dat o decizie definitivă în acest an prin care mai multe persoane (printre care și sârbul Ilic Ljubisa), acuzate că au furat și traficat brățări dacice, inele, fibule, monede și alte obiecte de patrimoniu provenite din situl Sarmizegetusa Regia, condamnate în primă instanță, au scăpat de închiisoare pe motiv că faptele lor sunt foarte vechi, iar între timp a intervenit prescripția răspunderii penale.

Toate deșeurile din plastic de pe Pământ valorează cât Apple, Microsoft și echipele de fotbal din Premier League

Aproximativ 90,5% din cantitatea totală de 6,3 miliarde tone metrice de deșuri din plastic nu a fost reciclată. Acestea se află pe pământ sau prin oceane și au fost produse în ultimii 60 de ani, arată raportul anual al Royal Statistical Society.

Conform Business Insider, dacă această tendință nu se va schimba, până în 2050, pe Pământ vor exista 12 miliarde tone metrice de deșuri din plastic. Un studiu din 2015 sugera că deșeurile din plastic, din prezent, sunt echivalente la 7,2 trilioane de pungă de cumpărături pline cu plastic.

Dacă am presupune că aceste pungă de cumpărături au o înălțime de 30 de centimetri, puse una peste cealaltă, am ajunge până la Lună și înapoi de aproximativ 5.700 de ori.

De fapt, dacă am monetiza tot plasticul din mediul înconjurător, inclusiv cele 12 procente incinerate, până în prezent, am reuși să cumpărăm cele mai mari companii din lume. Dacă presupunem că producerea unei sticle din plastic costă 3,25 cenți, putem estima că o astfel de pungă de cumpărături conține materiale din plastic echivalente cu 1 dolar. Așadar, 7,2 trilioane de pungă este echivalentă cu 7,2 trilioane de dolari.

Inhalarea prafului de pe Lună poate provoca probleme grave de sănătate

Cercetătorii au un avertisment pentru cei ce vor dori să călătorească pe Lună în viitor: nu inhalați praful de pe satelitul natural al Pământului.

În cadrul unui nou studiu, cercetătorii au dezvăluit că praful de pe Lună poate provoca probleme de sănătate grave. Conform Tech Times, atunci când este inhalat, praful irită plămâni.

„Este o problemă de sănătate gravă pentru viitorii astronauti”, a afirmat Donald Hendrix, principalul autor al studiului. Hendrix și colegii săi din cadrul Universității Stony Brook, din New York, au analizat probele de praful de pe Lună colectate în timpul misiunilor anterioare pe satelitul natural. Ei au descoperit că praful provoacă reacții negative asupra celulelor umane, fiind create „radicali de hidroxil”, ce a fost asociat anterior cu apariția cancerului pulmonar.

Acesta nu este însă cel mai grav efect. Un alt studiu publicat la începutul anului arăta faptul că praful de pe Lună poate deteriora celulele din ADN. După ce au expus celulele cerebrale ale șoarecilor și ale oamenilor la mostrele de praful de pe Lună, 90% din celulele pulmonare și neuronale au murit.

NASA cunoaște pericolele inhalării prafului de pe Lună încă din 1970, când astronautul Harison Schmitt a inhalat accidental praful după ce s-a reîntors în capsulă. El a declarat că praful de pe Lună miroase precum praful de pușcă. Mai târziu, în aceeași zi, el a început să se simtă rău. El s-a plâns că suferă de „febra fânului de pe Lună”. Din fericire, efectele s-au diminuat în ziua următoare.

Pagină realizată de Mirela F.

500 de ani de la moartea lui Leonardo da Vinci

Trecerea a cinci secole de la moartea lui Leonardo da Vinci este marcată de o serie de expoziții ce au debutat la Biblioteca Ambrosiana din Milano. Instituția italiană deține cele 12 volume de manuscrise ale artistului adunate în Codex Atranticus, scrie Associated Press.

În aceeași bibliotecă se află și Codexul manuscriselor lui Da Vinci din 1637, arată Mediafax.

Membrii instituției au anunțat că vor fi expuse 46 dintre cele mai cunoscute desene ale artistului, schițe realizate în toate perioadele vieții sale, de la primii ani petrecuți la Florența până la perioada finală petrecută în Franța.

Compus din 1.119 de pagini, Codexului Atranticus constituie o enciclopedie de cunoștințe tehnice pentru perioada Renașterii. Acestea includ planuri, proiecte și studii semnate de Da Vinci, dar și reprezentări ale utilajelor care existau în acele vremuri.

Evenimentele au loc în perioada 18 decembrie - 15 septembrie 2019 și

vor fi segmentate în porțiuni dedicate activității lui Da Vinci la Milano, asupra studiilor de inginerie civilă și perioadei petrecute de Leonardo în Franța.

Leonardo da Vinci (15 aprilie 1452 - 2 mai 1519) s-a afirmat de-a lungul vieții în domenii diverse, de la inventică, pictură, sculptură, arhitectură la știință, inginerie, literatură sau anatomie.

Studiu: Lumina soarelui ucide bacteriile din locuință

Într-un nou studiu publicat în revista Microbiome, cercetătorii au descoperit că în camerele întunecate, fără prea multă lumină naturală, în medie 12% dintre bacterii erau în viață și au putut să se reproducă, față de camerele cu multe ferestre către Soare, unde rata de bacterii în viață nu depășea 6,1%.

„Oamenii își petrec cea mai mare parte a timpului în interiorul clădirilor, unde expunerea la particulele de praful în care există o mare varietate de bacterii, inclusiv agenți patogeni care ne pot face rău, este inevitabilă. De aceea, este foarte important să înțelegem modul prin care caracteristicile clădirilor în care trăim influențează bacteriile din praful aflat în interiorul clădirilor și cum ar putea afecta sănătatea noastră”, a declarat Dr. Ashkaan Fahimipour, cercetător la Universitatea din Oregon și autorul principal al studiului.

Praful menținut în organismele închise la întuneric a fost strâns legat de speciile asociate cu boli respiratorii, care au fost în mare parte absente din praful expus la lumina zilei. Dr. Fahimipour și colegii săi au descoperit că o

proporție mai mică din bacteriile provenite de pe pielea umană și o proporție mai mare din bacteriile provenite din aerul exterior trăiesc mai mult în praful expus la lumină decât în praful care nu este expus la lumină. Cu alte cuvinte, comunitățile microbiene din praful aflat în interiorul clădirilor devin asemănătoare comunităților microbiene din exteriorul clădirilor sub efectul luminii zilei, ceea ce este mult mai bine pentru sănătatea umană.

Cercetătorii au realizat unsprezece camere miniaturale identice, având climatizare controlată, care au imitat clădiri reale și în care au introdus praful colectat din locuințe. Ulterior, cercetătorii au studiat comunitățile microbiene din praful aflat în aceste camere miniaturale în condițiile expunerii la lumina solară și la radiația ultravioletă, precum și în cazul în care camerele au fost menținute la întuneric. După 90 de zile, cercetătorii au colectat praful și au analizat comunitățile microbiene din punct de vedere al compoziției și abundenței, cu rezultatele care au fost menționate.

Miss Filipine a fost încoronată de Miss Univers

Miss Filipine, Catriona Gray, în vârstă de 24 de ani, a fost încoronată luni Miss Univers 2018 la concursul de frumusețe de la Bangkok, Thailanda.

Deținătoarea titlurilor de Miss Univers Filipine 2018 și Miss World Filipine 2016, Catriona Gray este o filipinezo-australiană care este prezentatoare de televiziune, cântăreață, model și inițiatorea unui proiect caritabil în Manila. Victoria sa vine la trei ani după ce filipineza Pia Alonzo Wurtzbach a fost încoronată Miss Univers 2015. Principalele declarații ale câștigătoarei Miss Univers 2018:

1. Când a fost întrebată de prezentatorul Steve Harvey care a fost cea mai importantă lecție primită până acum, Catriona Gray a declarat că a învățat să fie recunoscătoare și „să caute frumusețea din viață” în timp ce preda pentru copiii săraci din mahalalele din Manila.

2. Vrea să viziteze Europa, pentru că niciodată nu a mers pe bătrânul continent.

3. „Mi-aș dori cu siguranță să extind platforma pe care o am pentru educație”, a mai spus Catriona Gray, o favorită a social media.

4. A fost pasionată de lucrul cu organizațiile pentru combaterea HIV-SIDA pentru că a pierdut o prietenă din cauza unei complicații provocate de SIDA în urmă cu câțiva ani.

Podiumul Miss Univers 2018 și alte premii acordate

Locul 2 a fost ocupat de Tamaryn Green, de 24 de ani, Miss Africa de Sud, în timp ce locul 3 i-a revenit Sthefany Gutierrez, de 19 ani, din Venezuela. Premiul pentru cel mai bun costum național, pentru interpretarea Kinnaree – o creatură mitică pe jumătate pasăre, pe jumătate femeie a fost câștigat de Miss Laos, On-anong Hom-sombath. Înainte de a fi anunțate câștigătoarele, principalele zece candidate din Africa de Sud, Vietnam, Venezuela, Filipine, Costa Rica, Curacao, Nepal, Canada, Thailanda și Puerto Rico au urcat pe scenă în costume de baie con-

cepute de prințesa thailandeză Sirivanavari Nariratana și în rochii de seară. Competiția a avut loc la Bangkok pentru a treia oară, fiind organizată pentru al 67-lea an. Capitala thailandeză a găzduit ultima dată concursul de frumusețe în 2005, când canadianca de origine rusă Natalie Glebova a câștigat titlul.

Prima concurentă transgen, la Miss Univers 2018

În acest an, a participat și prima concurentă transgen, Miss Spania. Angela Ponce, de 27 de ani, s-a născut bărbat, dar și-a făcut operație de schimbare de sex. Ea a spus că și-ar folosi un eventual titlu pentru a face campanie pentru copiii care își pun sub semnul îndoielii identitatea sexuală. Deși Ponce a fost eliminată în runda semifinalelor, ea a fost primită cu ovații și aplauze. Concursul este deschis pentru femeile transgen de mai mulți ani, după ce Miss Canada a avut interdicție de a participa în 2012, pentru că nu s-a născut femeie. De asemenea, a fost

pentru prima dată când toate cele șapte membre ale comitetului de selecție al Miss Univers au fost femei.

Miss Univers 2017

Anul trecut competiția a fost câștigată de o tânără din Africa de Sud, care predă cursuri de autoapărare. Regina frumuseții a fost încoronată în Las Vegas, într-un spectacol grandios. La auzul veștii, un zâmbet larg a luminat chipul lui Demi-Leigh Nel-Peters, în vârstă de 22 de ani. Tânăra, care se visează actriță, are o diplomă în management, dar și un hobby deloc banal: a devenit expert în tehnici de autoapărare, după ce a fost amenințată cu arma pe stradă, pe când era deja deținătoarea titlului de Miss Africa de Sud.

Podiumul concursului Miss Univers a fost întregit în 2017 de Miss Colombia și Miss Jamaica. Ele au ieșit în evidență dintr-un număr record de participante: 92. Trei țări au fost reprezentate pentru prima oară: Cambodgia, Laos și Nepal. În plus, după 45 de ani de absență, Irakul a revenit în com-

petiție.

Tot anul trecut, Steve Harvey s-a întors în postura de maestru de ceremonii după gafa uriașă din 2015, când, în momentul de apogeu, le-a încurcat pe ocupantele primelor două locuri între ele. Așa că, a profitat de ocazie ca să se ia singur peste picior.

”Sunt recunoscător celor care organizează Gală Oscarurilor! Au reușit s-o facă mai lată decât mine! Să vă explic ceva: titlurile “Moonlight” și “La La Land” nu seamănă nici pe departe. Erau doar două filme cu șanse reale și ei le-au încurcat! Măcar greșeala mea afecta.... 80 de țări!”, a spus amuzat Steve Harvey.

Harvey făcea aluzie la întâmplarea de pomină de la penultima ediție a premiilor Oscar, când Warren Beatty și Faye Daneway au anunțat “La La Land” drept cel mai bun film.

După câteva zeci de secunde, organizatorii au retractat și i-au îndepărtat de pe scenă pe realizatorii muzicalului, care începuseră deja să împartă mulțumiri și gânduri euforice.

Vera Pop